

VI KIGGER TILBAGE PÅ

2023

MASKINSTATION

Vi hjælper maskinstationer i et af verdens mest dyrkede landbrugslande

ENTREPRENØR & KLOAKMESTER

Alt til entreprenører og kloakmestre som lægger rørene til klimasikring

SKOV-ENTREPRENØR

Vi arbejder grønt for at udvikle skoven bæredygtigt, mens vi producerer træ

Årsberetning giver dig en overflyvning over alle de vigtigste emner, politiske dagsordener, muligheder, udfordringer og behov inden for vores tre branchegrene. Vi går bag om tallene, tager bestik af markedet, belyser konsekvenserne ved en energikrise og ser samtidig nærmere på klimadagsordenen.

Indholdsfortegnelse

Indledning	4
DM&E	5
Et partnermedlemskab i DM&E	12
Det europæiske medlemskab	13
Branchens udvikling	14
DM&E Entreprenør	18
DM&E Maskinstation	26
DM&E Skov	32
Færdsel	38
Strategi & Ledelse	40
DM&E Økonomi & Analyse	43
DM&E Arbejdsmiljø	45
DM&E Forsikring	46
DM&E Pension	48
Informationsaktiviteter	50
DM&E Junior	52
Pigegruppen	54
Seniorgruppen	54
Netværksrelationer	57
Afslutning	58

Indledning

Velkommen til fortællingen, nemlig beretningen som vedrører 2023 for DM&E.

En beretning som denne handler jo naturligt om årets gang i foreningen.

Hvad er der sket i branchen, og hvad er der sket på Porschevej?

Men alligevel. Vel også lidt om året, der ligger bag os, malet lidt med den brede pensel.

Sidste år nævnte jeg kort den nye regering.

Godt med en flertalsregering, hvis de kan enes. Disse var ordene.

Hvordan er det så gået? Det kan der skrives bøger om. Bededag blev afskaffet til stor frustration for nogen.

Dog var det jo et emne, der havde været oppe at vende før. Men nu kunne de. Meningsmålinger vender dog den forkerte vej. Men det er vel naturligt, når en regering laver noget, som er nødvendigt, men ikke særligt populært.

En høj beskæftigelse er altid et gode. Dog skal man kigge på, hvor den er steget. Det offentlige går selv forrest med en stor stigning.

Sidste år nævntes krigen i Ukraine. Nu er der desværre en krig mere som medierne bruger tid på, nemlig Mellemøsten. Det er grusomheder, som man slet ikke kan forholde sig til.

Der kom også et nyt begreb frem i 2023 - nemlig ChatGPT. Det giver så mange muligheder, uanset om vi kan lide det eller ej. Vi kan se, at søger man noget inden for vores branche, popper DM&E altid op. Det er tankevækkende, men giver også store muligheder.

For en god ordens skyld, vil jeg nævne, at denne beretning ikke er skrevet ved hjælp af ovenstående.

p.v.a

Søren Ulrik Sørensen

Nu skal man ikke misbruge ordet krise, det er jo populært, bare der er en lille udfordring. Men vi gik vel fra en forsyningskrise til en energikrise.

Dette sammen med en galoperende rente, gav en anden måde at drive virksomhed på. Tænk bare på en inflation på knap ni procent. Men det viser jo, at vi er forandringsparate.

Også ganske kort om klimadebatten. Her er der alt for mange politikere og andre kloge hoveder, der tager billige point.

Klima er der stemmer i, og det er ganske alvorligt. Men det er for nemt at tale om fortidens synder, som var det vi vidste dengang. Det der har været rigtigt og forsvarligt, med den viden der lagde til grund for vores dispositioner gennem generationer, kan altså ikke ændres på et årti, eller mindre. Det er der mange der skal skrive bag øret.

Nå, til noget mere håndgribeligt. Der skal ikke gås i detaljer med de forskellige branchegrene.

Det kommer senere. Vejret skal have en enkelt bemærkning. 2023 var det vådeste år, hvor der blev målt nedbør, over 900 mm. Det har givet udfordringer, både hos entreprenører, maskinstationer og skovens folk.

Det går stadig rigtig godt på Porschevej. Takket være nogle meget dygtige og flittige medarbejdere.

Og så tyder det også på, at vi har de rigtige varer på hylderne.

Det var den korte indledning. Nu går vi i detaljerne.

Bestyrelsens arbejde i 2023

Der er afholdt fire bestyrelsesmøder i 2023, hvoraf det formelle bestyrelsesarbejde såsom konstituering af bestyrelse og udvalg, fokus på økonomien og kontingentstørrelse samt sparring med ledelsen har fyldt på møderne, da det er selve grundlaget for en stærk og robust forening, der er i stand til at varetage medlemmernes interesser.

Et fast punkt på møderne er orientering fra de nedsatte udvalg. Chefkonsulenterne har, med vanlig grundighed, orienteret om hvilke sager, der arbejdes med inden for de enkelte fagområder. Denne orientering danner ofte grundlag for stillingtagen til enkeltsager, specielt sager af politisk karakter. I de enkelte fagområder i denne beretning er der en uddybning af hvilke sager, der er arbejdet med af faglig karakter.

Kontingentet i foreningen er blevet sat på dagsordenen. Dels er der nedsat et udvalg, som arbejder med om måden, der opkræves kontingent, er den rigtige, med fokus på kontingentstørrelsen for den enkelte virksomhed. Ligeledes har der i udvalgets arbejde været fokus på, hvilken omsætning, der skal beregnes kontingent af. Udvalgets arbejde har i 2023 resulteret i et mere enkelt skema til udfyldelse for medlemmerne som grundlag for kontingentberegningen. Udvalgets arbejde fortsætter i det kommende år.

Forretningsudvalget har været samlet tre gange i 2023. På disse møder har der været øget fokus på organisationen og økonomien. Møderne afholdes med ledelsen for at sikre, at bestyrelsen giver den nødvendige sparring, således ledelsen

står stærkere rustet til de daglige udfordringer. Et emne har bl.a. været kontingentet for 2022/23, hvor forretningsudvalget og ledelsen grundigt har diskuteret en tilbagebetaling af en del af det opkrævede kontingent til medlemmerne.

2023 har ligeledes været præget af det fortsatte arbejde med de strategiske emner, som blev arbejdet med i efteråret 2019 og vedtaget i foråret 2020, såsom styrkelse af lokal- og specialforeningerne og fremtidens kommunikation i DM&E.

Strategien om fremtidens kommunikation har i 2023 resulteret i nye hjemmesider og identitet, et arbejde som blev påbegyndt i 2022 og endelig implementeret i 2023. Bestyrelsen har været involveret i emnet på alle møder i 2023 og der kan konstateres, at det omfattende arbejde begynder at bære frugt, da foreningen er blevet markant mere synlig. Bestyrelsens involvering vil også i fremtiden være markant inden for dette område, som er essentielt for udviklingen af foreningen.

Strategien om en styrkelse af lokal- og specialforeningerne fortsætter i 2023. Den 28. november var alle 14 lokal- og specialforeningers og DM&E Juniors bestyrelse samlet til møde i Vingsted. Formålet med denne strategidag var at informere alle bestyrelsesmedlemmerne om aktiviteterne i DM&E, men ikke mindst at starte en diskussion om, hvordan hvert enkelt bestyrelsesmedlem af en lokal- eller specialforening kan bidrage positivt til foreningen. Mødet var en succes med over 60 aktive bestyrelsesmedlemmer samlet i Vingsted.

Bestyrelsen i DM&E

Søren Ulrik Sørensen
DM&E Vendsyssel
Formand

Helle Lundsgaard
DM&E Fyn

Birger Niemann
DM&E Sjælland

Bugge Ericsson
DM&E Viborg

Viggo Madsen
DM&E Thy-Mors

Frederik H. Olsen
DM&E Vestjyske maskin-
stationer og Entreprenører

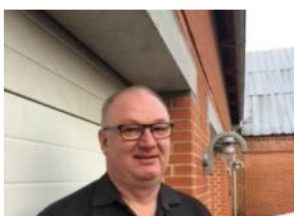
Ole Jensen
DM&E Østjylland

Michael Pagaard
DM&E Herning

Thomas Sylvester R.
Horsensegnens Maskin-
stationer og Entreprenører

Brian Kieffer
DM&E Midtjylland

Niels Rüz
DM&E Himmerland

Hans Holdensen
Sydjyske Maskinstationer
og Entreprenører

Jesper Hansen
DM&E Bornholm

Nickolai Schlecter
Dansk Skoentreprenør
Forening

Mikkel Olesen
DM&E Junior

Et godt hold på Porschevej

Vi startede 2023 med et par medarbejdere i undertal, men her ved slutningen af 2023 er vi fuldtallige og alle dem der var ansat i starten af året, er der heldigvis stadig. Med stigende aktiviteter og udviklingsprojekter i foreningen, har der været behov for at udvide med et par medarbejdere.

Alle bidrager med en god kultur, en kæmpe arbejdsindsats og skaber en god stemning i huset. Der er hele tiden fokus på, at vi er her for medlemmernes skyld, og alle gør sit bedste for at betjene dem, så godt som muligt. Samtidig er der godt samarbejde på tværs af funktioner og brancher og der er ingen tvivl om, at alle har haft et travlt men spændende år.

Velkommen til de nye

I februar blev Thomas Kristensen ansat som chefkonsulent til DM&E Maskinstation. En mand med masser af erfaring og en praktisk tilgang til maskinstationerne samtidig med, at han har en stor interesse for politik, så han kan også begå sig i den verden.

Så gik den ikke længere, DM&E Skoventreprenør havde også brug for en konsulent mere til at supplere Claus Clemmensen, da der har været en stigende tilgang af skoventreprenørmedlemmer de sidste åringer. 1. juni startede Jan Marcher Jensen som skovkonsulent, han havde mod på at flytte til Vejle fra Svendstrup, for at blive en del af DM&E. Nu er han i fuld gang med at lave biomassecertificering hos medlemmerne, samtidig med den daglige support af skoventreprenørerne.

Administrationsteamet blev også opgraderet, da vi 1. maj ansatte Josefine Meldgaard Garsteen i en tidsbegrænset stilling, til at få hjemmesiden gjort færdig. Men med det stigende behov for skarp kommunikation og markedsføring, viste det sig hurtigt, at der var brug for en kommunikations medarbejder permanent, til at supplere Maria Holm Olsen, så Josefine sagde heldigvis ja tak til at blive fastansat i DM&E 1. oktober 2023.

Uddannelse er nødvendig

DM&E er et videnscenter, så medarbejderne har næsten alle været i gang med forskellige efteruddannelser for at sikre, at vi er opdateret på den nyeste viden, som vi kan bibringe til medlemmerne.

Halvanden dag i september flyttede vi til Bramslevgaard, og her havde vi et internt seminar, hvor alle medarbejdere deltog. På dag to var vi på et spændende besøg på Allestrup Maskinstation. Tak til Henrik Nielsen, for at tage imod os og fortælle om den spændende virksomhed.

Vi fejrede

2023 var året hvor DM&E blev 60 år, det blev fejret lidt til årsmødet i januar. Men den 27. maj rundede branchedirektør Bent Juul de 60. Det blev fejret med en reception på Hotel Munkebjerg dagen før, hvor mere end 150 deltog i at fejre vores energiske og idérige branchedirektør. Tillykke til DM&E og Bent Juul og mon ikke også de to bliver 70 år sammen.

Tak til hele personalet på Porschevej – et godt hold som vi er stolte af.

Personalet i DM&E

Bent Juul Jørgensen
Branchedirektør

Lene Poulsen
Administrationschef

Ann-Mari Gude-Schmidt
Receptionist

Mathias Povlsen
Intern salg og admin.

Anette Rohde Mortensen
Service - administration

Maria Holm Olesen
Kommunikations-
koordinator

Josefine Meldgaard C.
Kommunikations-
medarbejder

Thomas Kristensen
Chefkonsulent,
Maskinstation

Gerth Petersen Holm
Konsulent,
Maskinstation

Sebastian Skipper Ravn
Chefkonsulent,
Entreprenør

Kim Toft Væggemose
Konsulent,
Entreprenør

Claus Danefeldt C.
Chefkonsulent,
Skov

Jan Marcher Jensen
Konsulent,
Skov

Torben Madsen
Konsulent,
Økonomi & Analyse

Vagn Theilgaard
Konsulent,
Arbejds miljø

Christian Duborg
Konsulent,
Arbejds miljø

Jens T. Guld
Virksomhedsrådgiver

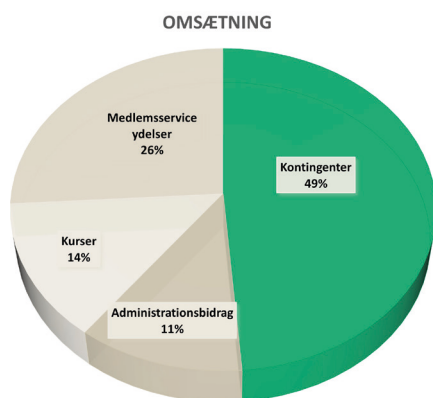

Henrik Brodersen
Kloakmestrenes Kontrol-
instans

DM&E's årsregnskab 2022/2023

Den positive udvikling i DM&E har også aflejret sig i økonomien. Generelt har der været en positiv udvikling på alle indtægtsgivende aktiviteter, mens det er lykket at holde omkostningerne i ro, hvorfor bestyrelsen har udtrykt stor tilfredshed med resultatet.

Der har været en omsætning på 18,4 mill. kr. og et resultat før skat på 190.000 kr. Omsætningen i 2022/23 endte på 18,4 mil. kr. et lille løft i forhold til sidste år. Væksten i omsætningen, skyldes flere faktorer, bl.a. flere medlemmer, flere deltagere på udbudte kurser, flere som

Tilbagebetaling af kontingent til medlemmerne

For første gang i foreningens historie har bestyrelsen besluttet, at overskuddet skal tilbagebetales til foreningens medlemmer. Der tilbagebetales i alt 716.000 kr. til medlemmerne, hvilket svarer til 8 % af det indbetalte kontingent for 2022/23.

At der er plads i økonomien til at tilbagebetale 8 % til medlemmerne skal også ses i lyset af, at bestyrelsen om sommeren 2023 besluttede kun at hæve kontingentet med 4,4 %, på trods af at det

anvender medlemservice og flere som køber forsikring og pensionsordninger gennem foreningen.

DM&E har en egenkapital på 8,8 mill. kr. og en soliditetsgrad på 48 %, så dette er et godt udgangspunkt til fortsat at kunne udvikle foreningen.

RESULTATOPGØRELSE	2022/23	%
Nettoomsætning	18.416	100,0%
Vareforbrug	-3.558	-19,3%
Bruttoresultat	14.858	80,7%
Personaleomkostninger	-10.704	-58,1%
Bruttoresultat II	4.155	22,6%
Kapacitetsomkostninger i alt	-4.465	-23,3%
Resultat før afskrivninger	310	-1,7%
Af- og nedskrivninger	-338	-1,8%
Andre driftsindtægter	857	4,7%
Resultat før finansielle poster	209	1,1%
Finansiering netto	-18	-0,1%
Resultat før skat	191	1,0%
Skat af årets resultat	-54	-0,3%
Årets resultat	136	0,7%

gennem mange år har været politikken at lade kontingentet følge stigningen i nettoprisindekset, som sidste år var på 8,8 %.

Tilbagebetalingen af de 716.000 kr. sker til de aktive medlemmer af foreningen på baggrund af deres indbetalte kontingent for 2022/23. Selve tilbagebetalingen vil ske som en kreditnota i foråret 2024.

Beløbet på 716.000 kr. er hensat som en skyldig post i regnskabet, hvilket resulterer i, at resultatet for 2022/23 bliver på 190.000 kr.

AKTIVER	2022/23
Grunde og bygninger	12.404
Driftsmateriel og inventar	817
Kapitalandel i tilknyttet virksomhed	1.381
Kapitalinteresse	330
Anlægsaktiver i alt	14.932
Varebeholdning	49
Tilgodehavender fra salg og ydelser	1.109
Udskudte skatteaktiver	6
Andre tilgodehavender	871
Periodeafgrænsningsposter	507
Værdi papirer	61
Likvide beholdninger	642
Omsætningsaktiver i alt	3.245
Aktiver i alt	18.177

PASSIVER	2022/23
Egenkapital	8.770
Hensatte garantiforpligtelser	500
Gæld til realkreditinstitutter	3.873
Langfristede gældsforpligtelser i alt	3.873
Kortfristet del af langfristet gæld	459
Gæld pengeinstitutter	30
Leverandører af varer og tjenesteydelser	874
Selskabsskat	112
Anden gæld	2.831
Periodeafgrænsningsposter	727
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	5.033
Gældsforpligtelser i alt	8.907
Passiver i alt	18.177

Medlemsudvikling

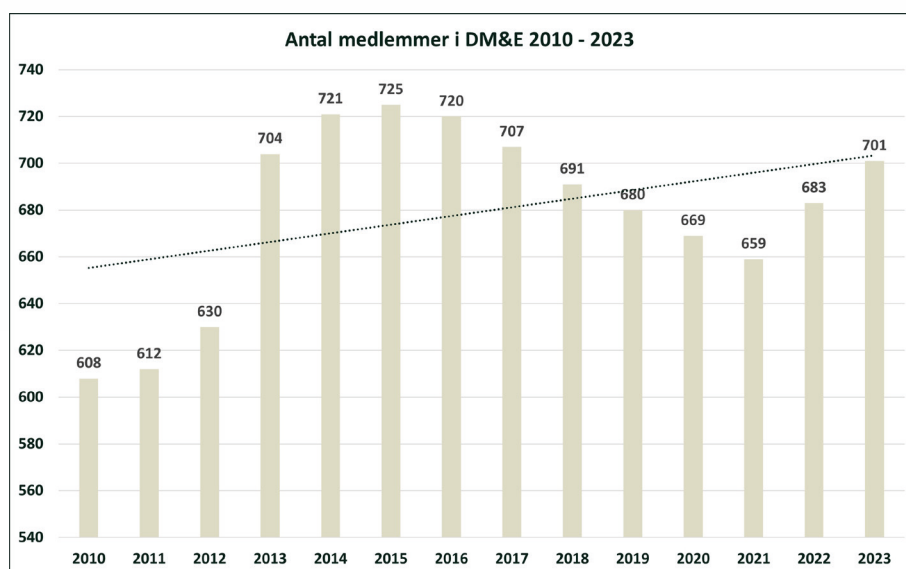
Selvom DM&E har oplevet flere konkurser i medlemskredsen end tidligere har det igen i år været en nettotilgang af medlemsvirksomheder, og det er vi alle stolte over, og som et potentielt medlem udtrykte det en dag han ringede ind, han havde hørt det var "det nye sort" at blive medlem i DM&E, så vi vil gøre vores til at den trend fortsætter.

Der er kommet 51 nye virksomheder til i 2023 og det er en nettotilgang på 18, så her ved slutningen af året 701 medlemmer tilknyttet de 13 lokalforeninger og DSF og dermed også DM&E.

Vi har stadig fokus på, at medlemmerne melder sig ind i lokalforeningen/DSF, og der er stor aktivitet og engagement ude lokalt for at skaffe medlemmer. Flere medlemsvirksomheder opfordrer kollegaer til at melde sig ind i foreningen.

Samtidig er der mange som efterspørger, de ydelser som DM&E tilbyder - bl.a. kortportal, forsikringer, pension, rådgivning mv. De virksomheder som melder sig ind pga. af en enkelt ydelse, de står og mangler, finder heldigvis hurtigt ud af, at der også er andet, de kan bruge i DM&E. Det er blandt andet det store netværk og fællesskab, som man bliver en del af og indflydelsen på det politiske område er også en interessant.

Allermest vigtigt er det også at bibeholde de eksisterende medlemmer, så de fortsat får udbytte af deres medlemskab. DM&E og lokalforeningerne har i 2023 fortsat arbejdet med at sikre en god dialog og forskellige tiltag sættes i gang for at sikre, at vi når mere ud til alle medlemmerne, hvis de ønsker det. Husk altid, at konsulenterne kun er et telefonopkald væk.

Her ved slutningen af året er der 701 medlemmer i DM&E. 51 virksomheder har meldt sig ind i DM&E i 2023 – velkommen til jer. Vi glæder os til at lære jer at kende og håber, at I vil bruge jeres medlemskab i lokalforeningen/DSF og DM&E hele vejen rundt, så I kan få det fulde udbytte af medlemskabet. Der er meget at hente, for dem der spørger og deltager i kurser og de arrange-

menter der er bl.a. i lokalforeningerne. Vi måtte desværre også sige farvel til 33 medlemsvirksomheder i 2023. Vi har haft fokus på årsagen til deres udmeldinger. Langt de fleste er på grund af konkurs eller fordi de er stoppet med at drive virksomhed, der er kun 8 af dem, vi har haft mulighed for at påvirke og årsagen er primært de ikke bruger DM&E's ydelser.

Fordeling af hvilken type virksomheder, der er kommet til og fra, er følgende:

	01-01-2023	Tilgang 2023	Afgang 2023	31/12-2023
Entreprenør/kloakmester	275	25	14	286
Blandet	89	2	0	91
Maskinstation	190	11	13	188
Skoentreprenør	129	13	6	136
I alt	683	51	33	701

Messer, udstillinger og arrangementer

Regnvandskonsulenterne i DM&E delte ud af ekspertråd om klimatilpasning på H&L-messe

DM&E Entreprenør var i 2023 udstiller på Have og Landskab. Det er ikke vores travleste messe, men vi er altid glade for at møde medlemmerne. Og hos landets anlægsgartnere og kloakmestre er efterspørgslen på LAR-opgaver stigende, og entrepriserne med klimatilpasning fylder efterhånden godt i ordrebogen. Derfor er det derfor også vigtigt, at virksomhedsejerne kan henvende sig og få adgang til konkurrencedygtig og kompetent rådgivning, så de på den måde kan levere veludførte løsninger. Kort sagt, så er vi DM&E uddannede til at højne vidensniveauet om klimatilpasning hos vores medlemsvirksomheder, og vi kan hjælpe med alt lige fra lovgivning, rammer og vilkår, kundekontakt til selve udførelsen som dimensioner, drift og vedligehold. Derudover forbereder vi dig også gerne på dialogen med myndighederne.

Langesømessen – stedet hvor DSF viser håndværket frem

Langesømessen handler i høj grad om juletræer og pyntegrønt, og foregår i skoven, så de rette omgivelser sætter den rigtige stemning. Men det handler også om at vise besøgende, at der er brug for folk til at arbejde i skoven. Her giver Skovbrugsmesterskaberne for elever og DM i udkørsel af træ et godt billede af, hvor dygtige skovbrugselever og maskinførere er samt hvilke kundskaber, der skal til for at udføre dette arbejde. Igen i år var der hele 12 deltagere til mesterskabskørselen, og for andet år i træk løb Jakob

Møllenberg med sejren. Han kunne betræde sejrsskamlen som Danmarks nr. 1 med sin suveræne tid på 6 minutter og 9 sekunder i finale-heatet. Sølvet gik til Morten T. Jørgensen med tiden 7 minutter og 53 sekunder og 3. pladsen gik til Ronnie Thomsen med tiden 9 minutter og 8 sekunder.

DM&E Entreprenør og Kloakmester var udstiller på Rørcenterdagene med et klart budskab til landets kommuner

Da DM&E Entreprenør og Kloakmester deltog på Rørcenterdage i juli, var det med et specielt fokus på vand, afløbsteknik og klimatilpasning. Derudover havde vi et opråb med til landets kommuner om at praktisere en mere standardiseret sagsbehandling, så kloakmestrene i fremtiden nemt kan danne sig et overblik over de krav, der stilles fra kommunerne. Det er blandt andet krav til forhold som færdigmelding, undersøgelser til separat kloakering mv. For som det er nu, varierer disse krav og vilkår meget fra kommune til kommune. Dette holdt Sebastian Skipper Ravn et indlæg om på messen. I sit indlæg havde han også fokus på separeringer, og hvilke løsninger der kan komme i spil, når man planlægger separeringsprojekter. Han provokerede og stillede spørgsmålstegn ved de nuværende løsninger, der giver udfordringer for kommuner, men især også landets kloakmestre.

Derudover havde vi fornøjelsen af at præsentere vores nye logo og farver til eksisterende såvel som potentielle medlemmer og samarbejdspartnere.

Et partnermedlemskab i DM&E

I skrivende stund er der 54 virksomheder med relation til branchen, der har valgt at tegne et medlemskab som DM&E Partner. Vi er stolte af, at der er så mange virksomheder, der aktivt vælger at støtte op om vores arbejde med at sikre rimelige rammevilkår for branchens virksomheder. Denne støtte er uvurderlig for foreningen og medvirker til, at vi trods vores beskedne størrelse kan forbedre mange rammevilkår til vores fordel.

Gennem året har der været løbende dialog med vores DM&E Partnere om stort og småt. Vi har arrangeret en række fælles aktiviteter, og vores DM&E Partnere har været aktive i fælles artikler i vores medlemsblad, DM&E Magasinet.

I januar måned var branchen samlet i Vingsted, og vores DM&E Partnere var naturligvis inviteret til årsmødet og ikke mindst årsmødefesten fredag aften. Det var en unik mulighed for udveksling af gode historier i festlige rammer. I år var alle DM&E Partnere også inviteret til at deltage i vidensdagene fredag formiddag, og det var en succes, som vi vil fortsætte med i 2024.

I december måned inviterede DM&E til et infomøde i Vejle, som efterhånden er blevet en tradition. Her får DM&E Partnere en grundig orientering om de aktuelle emner, der udfordrer medlemsvirksomhederne. Denne dag er helt speciel, da det lykkes os at få en god og saglig diskussion blandt deltagerne, trods deres forskellighed. Efterfølgende har flere udtrykt, at de nyder de uformelle rammer, som foreningen kan tilbyde en sådan eftermiddag og aften.

Vi vil gerne takke alle vores DME Partnere for samarbejdet og den uvurderlige støtte, de yder gennem deres medlemskab af DM&E.

Som DM&E Partner

Er du med til at støtte op om brancheorganisationens fag- og erhvervspolitiske arbejde. Det er et arbejde, som direkte er med til at sikre en fortsat udvikling i branchen, til fordel for din virksomhed. Som DM&E Partner får du:

- Adgang til kunder og segmenteret markedsføring
- Samme vidensniveau som andre medlemmer
- Mulighed for at skabe og styrke relationer inden for branchen
- Adgang til DM&E's logo designet til dit partner medlemskab
- Tilsendt DM&E Magasinet hver måned

CEETAR SCMM og SCRA

Arbejdet i SCMM- og SCRA-grupperne har været præget af arbejdet, der blev udført i 2022 omkring krigen i Ukraine samt resterne af Coronapandemien. I denne periode kom vi tættere på flere af kommissionerne i Bruxelles på grund af beredskabet for at sikre fødevarerproduktionen i EU. Vi fremlagde et tydeligt budskab om at fremme brugen af "best practice" gødningsteknologier, hvorved man kan reducere gødningsforbruget med 10-20% ved blot at forbedre brugen af de maskiner og teknologier, der allerede er tilgængelige. Det tager op til 8 m³ gas at producere et kilo N-gødning, og med et lukket gasledningssystem fra Rusland var vores budskab meget velkomment. Det åbnede flere døre og øgede vores kendskab i flere kommissioner i Bruxelles.

SCRA - Standing Committee Rural Activity

Flere af vores CEETAR-kolleger deltager i forskellige grupper for at komme med vores input.

Reduceret brug af pesticider

Der var planlagt at indføre krav om en reduktion på 50% i 2023, men det blev ikke vedtaget. Glyphosat's fremtid var meget usikker, og det så ud til, at det skulle afskaffes, men det blev reddet i sidste øjeblik fra EU-kommissionens beslutning. Klaus Pentzling sendte en direkte besked til EU-kommissæren og sagde "forbyd ikke pesticider, men stil større krav til brugen af ny teknologi og støt brugen af teknologier i stedet for at give investeringsstøtte". Vi modtog et personligt svar fra kommissæren, der takkede os for vores budskab.

ECCO-skemaer

Vores portugisiske og italienske kolleger er involveret i EU's opfølgingsgrupper for de nationale ECCO-skemaer. Vores opgave er at sikre, at maskinstationer bliver behandlet på lige fod med landmændene, hvilket ikke er tilfældet i alle medlemslande. Derfor er det vigtigt for os at identificere de lande, der fremmer brugen af teknologi i deres ECCO-skemaer og ikke kun køb af fx.

SCMM - Standing Committee Mobile Machinery

Vi er en del af EU's ekspertgruppe for maskiner, som er en af de største og mest indflydelsesrige grupper inden for maskiner og teknologi, der anvendes i maskiner. Vi er en af de få professionelle slutbrugerorganisationer, der kan bidrage med viden om, hvordan maskinerne bliver brugt. Vi blev inviteret til at holde et indlæg om, hvor

vigtig brugen af den nyeste teknologi er for at opnå EU's mål. Vi understregede vigtigheden af hurtig adgang til ny teknologi samt behovet for uddannelse og erfaring i brugen af den nyeste teknologi.

Future fuels - Hvad er fremtidens brændstoffer?

Det blev besluttet, at fremtidens biler og lastbiler ikke skal bruge forbrændingsmotorer. Hvis ingen kommer med andre forslag, vil vi også være omfattet af disse regler. Derfor blev det besluttet, at vi skulle komme med en CEETAR-position om fremtidens brændstoffer og hvordan vi hurtigst muligt kan reducere vores CO₂-udledning. Andre emner, vi har behandlet i 2023:

- Agri-dataspace - Hvad er reglerne for håndtering af data?
- CO₂ - Hvordan håndterer vi CO₂-regnskabet for vores arbejde i fremtiden?
- GPS og generel maskintyper - Dette er et stort problem.

Bestyrelsesarbejdet i CEETAR

Arbejdet i CEETAR's bestyrelse har i 2023 været fokuseret på, hvordan vi kan styrke samarbejdet på tværs af de enkelte lande. Dette er dels for at stå stærkere politisk, men også for at udveksle erfaringer mellem landene.

Dags dato er der 27 lande i EU, men kun 17 lande er medlemmer af den fælles europæiske brancheforening Ceetar. Årsagen til dette kan have flere grunde, men bestyrelsen har analyseret sig frem til to begrundelser. Enten er entreprenørbranchen ikke udbredt eller anerkendt i det enkelte land, eller også er økonomien i de enkelte brancheforeninger ikke stor nok til at blive medlem af CEETAR. Den sidste begrundelse hører vi oftest fra de tidligere østbloklande. Bestyrelsen har besluttet, at der i 2024 skal arbejdes på at øge antallet af medlemmer i CEETAR.

Samarbejdet i CEETAR har aldrig været stærkere og mere frugtbar, og der opnås rigtig gode resultater til fordel for alle medlemslandene. Dog er der udfordringer med sammenholdet, især efter Corona, hvor vi har lært at kommunikere online uden tid til uformelle samtaler og den kendte øl i baren. Bestyrelsen vil i 2024 arbejde på en model, hvor de enkelte medlemslande kan mødes mindst to gange årligt til fysiske møder, med særligt fokus på at opbygge personlige relationer. Formålet er at opnå et endnu stærkere CEETAR, der kan fungere som talerør for danske interesser.

Udviklingen for DM&E's medlemmer i 2022

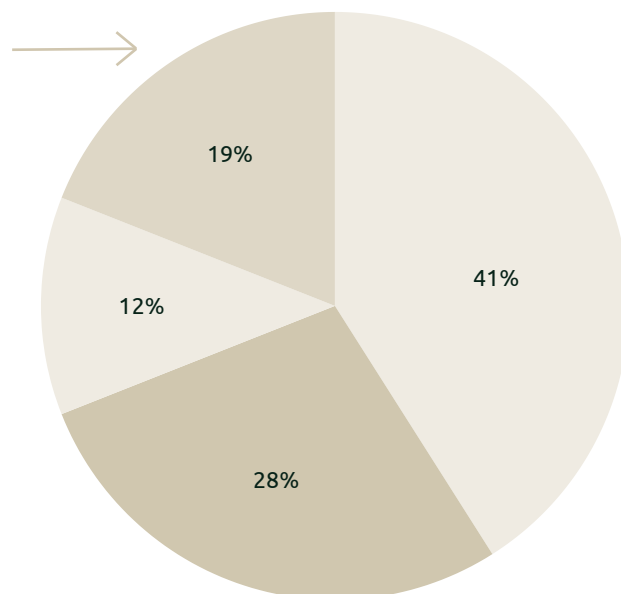
Medlemsudvikling

41 pct. af virksomhederne beskæftiger sig primært med entreprenørarbejde, mens 28 pct. beskæftiger sig med primært landbrugsarbejde og 12 pct. laver både landbrugs- og entreprenørarbejde. 19 pct. af virksomhederne udfører skovarbejde.

Både Skoventreprenører og entreprenører nåede hver især den højeste brancheomsætning nogensinde.

Bruttoomsætningen i 2022 var for samtlige medlemsvirksomheder på 8,4 mia. kr. og dermed er det højeste niveau nogensinde i foreningens historie.

Der var mere end 6500 beskæftigede i 2022. Størrelsesmæssigt har 33 pct. af medlemsvirksomhederne en omsætning over 10 mio. kr., mens 30 pct. har en omsætning under 2.0 mio. kr.

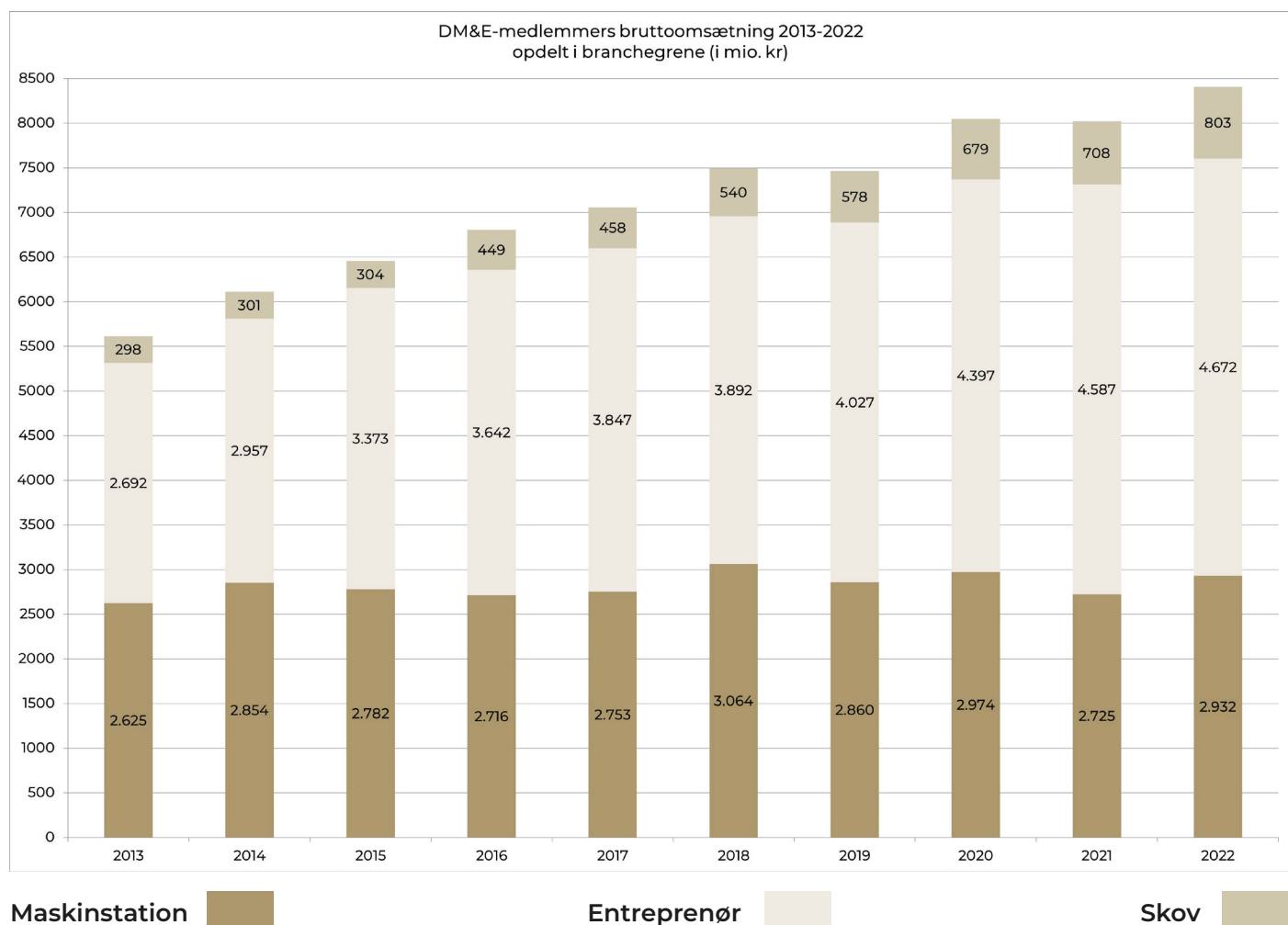

DM&E LANDS-STATISTIK 2022	Antal medlemmer	Total Bruttoomsætning	Maskinstation inkl. varesalg	Entreprenør inkl. varesalg
	stk.	mio. kr.	mio. kr.	mio. kr.
Vendsyssel	34	460	161	299
Himmerland	30	424	236	188
Viborg				
Thy-Mors	23	184	99	85
Herning				
Vestjyske	32	664	222	442
Østjyske	59	728	200	528
Horsens	45	369	150	219
Midtjylland				
Sydjydske	50	864	554	310
JYLLAND	366	5536	2434	3103
Fyn	67	672	226	445
Sjælland	124	1.336	240	1.095
Bornholm	12	60	31	29
ØERNE	203	2.068	497	1.569
DME Skoventreprenør	125	803		
TOTAL 2022	694	8.407	2.931	4.672

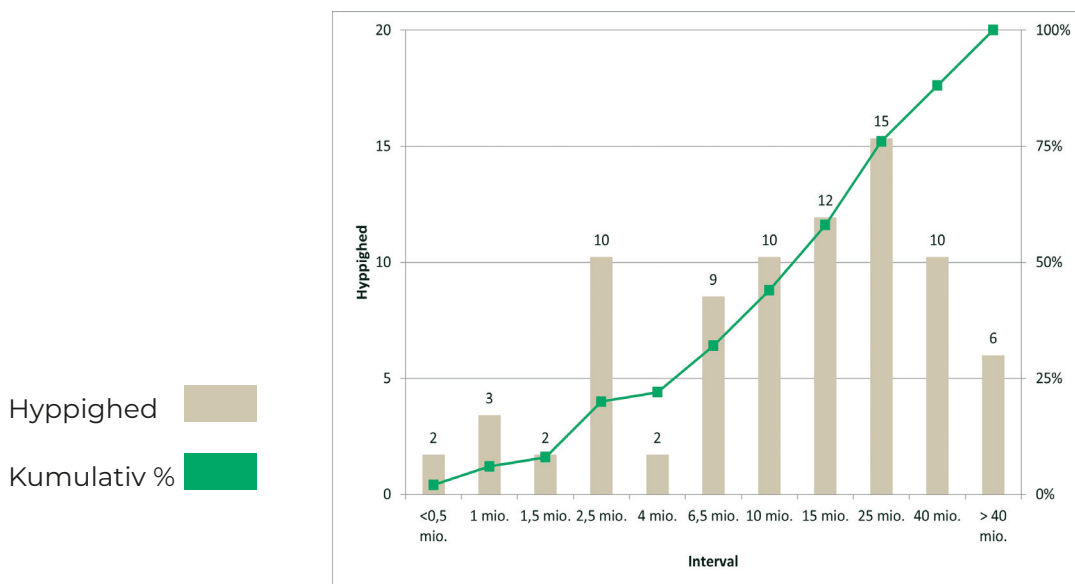
NB Tallene vedrører 2022 og er baseret på de spørgeskemaer, som udsendtes i 2023.

Medlemmernes bruttoomsætning 2013-2022

Omsætningsfordeling for DM&E allroundvirksomheder 2022

Der er flest virksomheder, som omsætter ml. 15 og 25 mio. kr.

- 25 pct. af allroundvirksomhederne omsætter mindre end 4,9 mio.
- 50 pct. af allroundvirksomhederne omsætter mere end 11,5 mio.
- 25 pct. af allroundvirksomhederne omsætter mere end 24,4 mio.

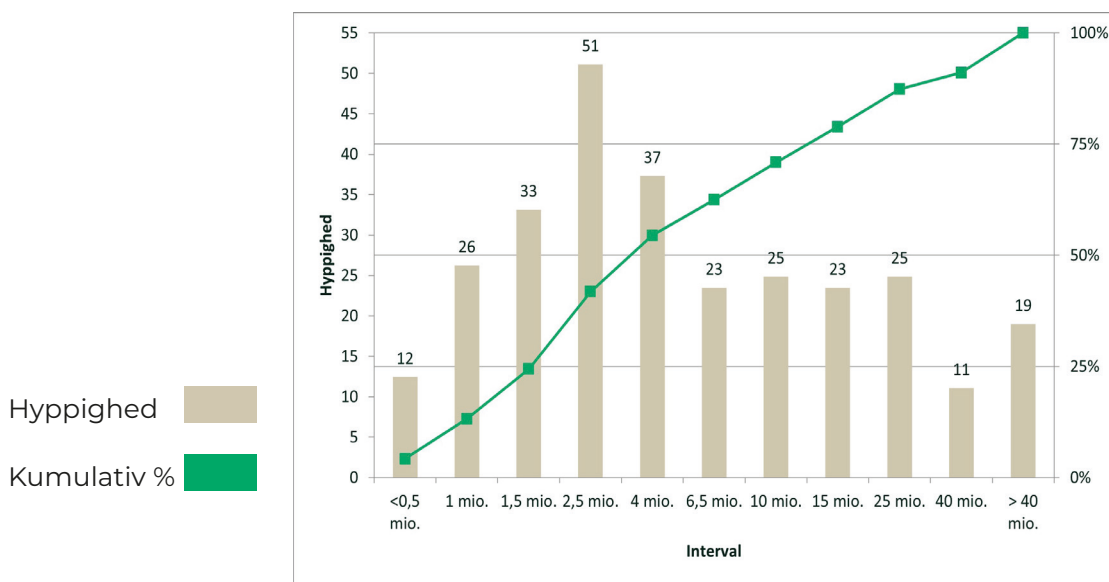
Den gennemsnitlige omsætning pr. ansat ligger

på ca. 1,4 mio.

I Normtal 2022 for allroundvirksomheder udgjorde afskrivninger 21 % af bruttoomsætningen, så der er en nettotilgang på maskinsaldoen.

For allroundvirksomheder udfører de 10 % største virksomheder 50 % af den samlede medlemsomsætning blandt allroundvirksomheder.

Omsætningsfordeling for DM&E Entreprenør og kloakmester 2022

Der er flest virksomheder, som omsætter ml. 1,5 og 2,5 mio.

- 25 pct. af entreprenører omsætter mindre end 1,6 mio.
- 50 pct. af entreprenører omsætter mere end 3,7 mio.
- 25 pct. af entreprenører omsætter mere end 11,9 mio.

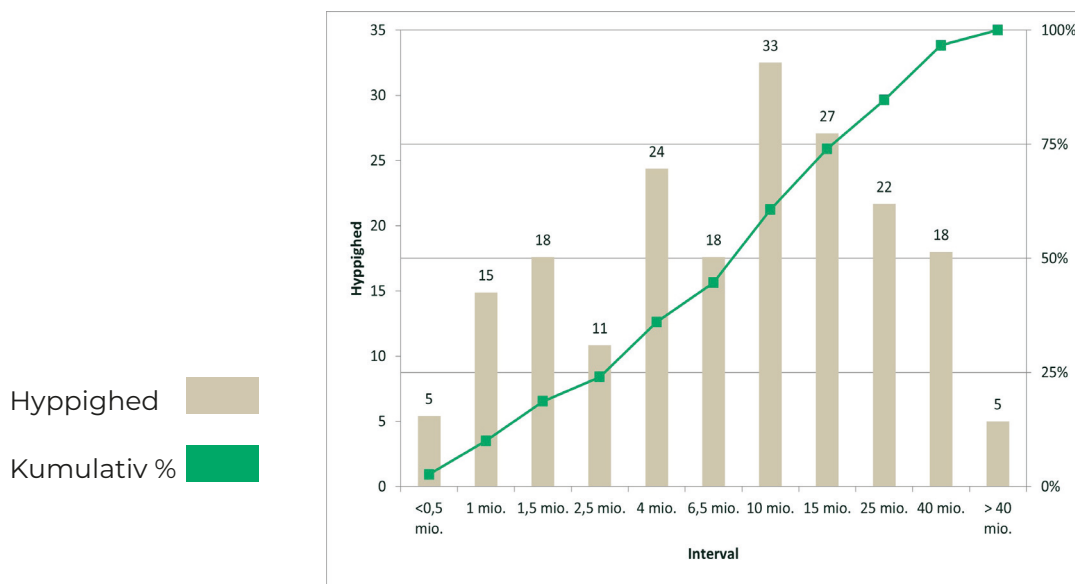
Den gennemsnitlige omsætning pr. ansat ligger

på ca. 1,5 mio.

I Normtal 2022 for entreprenører udgjorde afskrivninger 7 % af bruttoomsætningen, så nettotilgang er lidt under afskrivningerne.

For entreprenører udfører de 4 % største virksomheder 50 % af den samlede medlemsomsætning blandt entreprenører.

Omsætningsfordeling for DM&E Maskinstation 2022

Der er flest virksomheder, som omsætter ml. 6,5 mio. og 10 mio. kr.

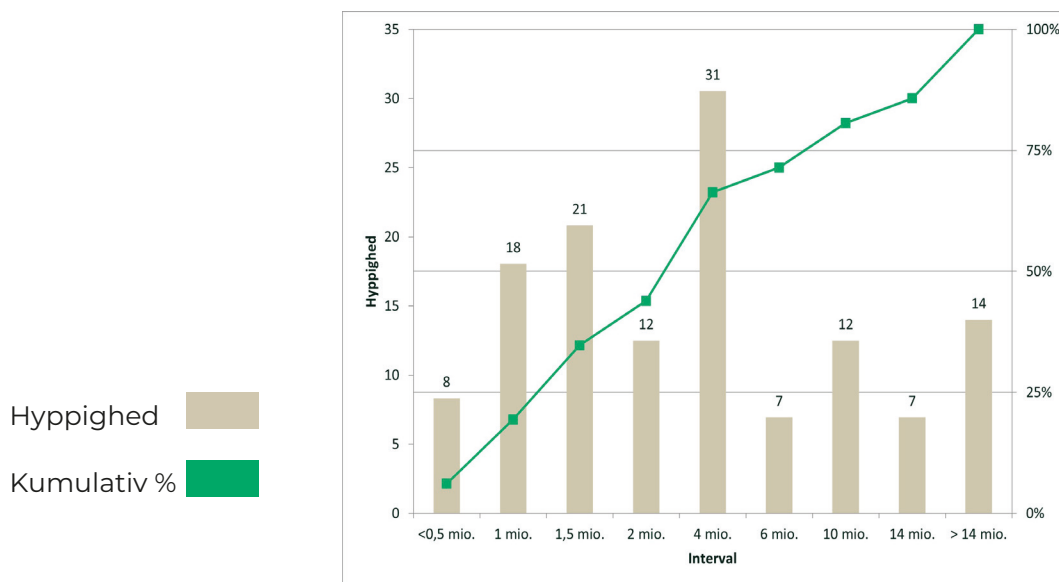
- 25 pct. af landbrugsmaskinstationerne omsætter mindre end 2,6 mio.
- 50 pct. af landbrugsmaskinstationerne omsætter mere end 7,2 mio.
- 25 pct. af landbrugsmaskinstationerne omsætter mere end 16,3 mio.

Den gennemsnitlige omsætning pr. ansat ligger på ca. 2,0 mio.

I Normtal 2022 for maskinstationer udgjorde afskrivninger 35 % af bruttoomsætningen, så igen øges maskinsaldoen ift. afskrivninger.

For maskinstationer udfører de 13 % største virksomheder 50 % af den samlede medlemsomsætning blandt landbrugsmaskinstationer.

Omsætningsfordeling for DM&E Skov-entreprenør 2022

Der er flest virksomheder, som omsætter ml. 2 og 4 mio. kr.

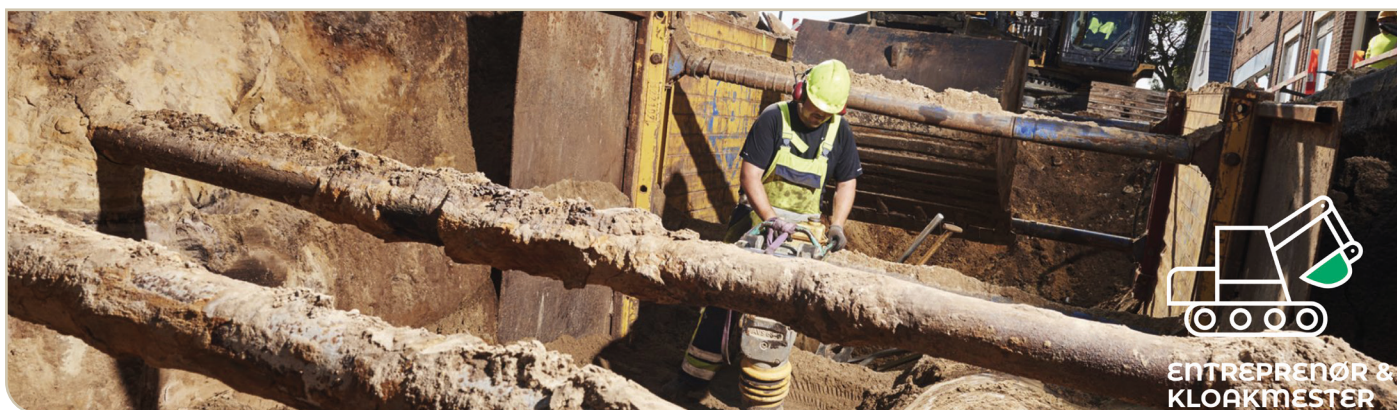
- 25 pct. af skoventreprenørerne omsætter mindre end 1,3 mio.
- 50 pct. af skoventreprenørerne omsætter mere end 2,5 mio.
- 25 pct. skoventreprenørerne omsætter mere end 7,8 mio.

Den gennemsnitlige omsætning pr. ansat ligger

på ca. 1,6 mio.

I Normtal 2022 for skoventreprenører udgjorde afskrivninger 16 % af bruttoomsætningen, så der er en nettotilgang på maskinsaldoen.

For skoventreprenører udfører de 10 % største virksomheder 50 % af den samlede medlemsomsætning blandt skoventreprenører.

DM&E Entreprenør har i 2023 har stor fokus på udarbejdelse af en ny entreprenøruddannelse til gavn for hele entreprenørbranchen.

Kursusaktiviteterne har kørt på fuld tryk i 2023 og der har været stor opbakning fra medlemsvirksomhederne. Vi har været meget på landevejen og været ude at besøge mange medlemmer og rigtig mange nye medlemmer. Det er noget vi forventer mere af fremadrettet.

Medlemmerne har som vanligt været gode til at benytte den faglige rådgivning, som huset i Vejle tilbyder, når der i dagligdagen opstår faglige spørgsmål i forbindelse med løsning af opgaver, og en tvist af større eller mindre karakter.

Problemstillingerne spænder fra faglige problemstillinger med f.eks. dimensionering af udskiller og LAR-anlæg til affaldshåndtering fra nedbrydning samt graveskader og det nye LER 2.0.

Der har også været mange henvendelser om hjælp til bedre forståelse af udbudsmateriale samt faglige og juridiske spørgsmål i forbindelse med tilbudsgivning.

Udover dette benyttes også support til DM&E's IT-værktøjer, herunder DM&E Kloakmodul, DM&E Skiltemodul samt DM&E AjourKS.

Entreprenørudvalget 2023

DM&E Himmerland	Niels Rüz
DM&E Vendsyssel	John Stubben
DM&E Viborg	Michael Nielsen
DM&E Thy-Mors	Søren Immersen
DM&E Herning	Michael Pagaard
Vestjydske Maskinstationer og Entreprenør	Bjarne Korsdal Nielsen
DM&E Østjylland	Ulrik K. Poulsen
Horsensegnens Maskinstationer og Entreprenører	Arne Buch
DM&E Midtjylland	Benny Andersen
Sydjydske Maskinstationer og Entreprenører	Allan Lund
DM&E Fyn	Morten Nielsen
DM&E Sjælland	Skak Gaarde
DM&E Bornholm	Daniel Pedersen

Branchen i tal, ord og billeder

Brancheundersøgelsen er udsendt i januar 2024. Der deltog 176 virksomheder i brancheundersøgelsen (198 i 2022).

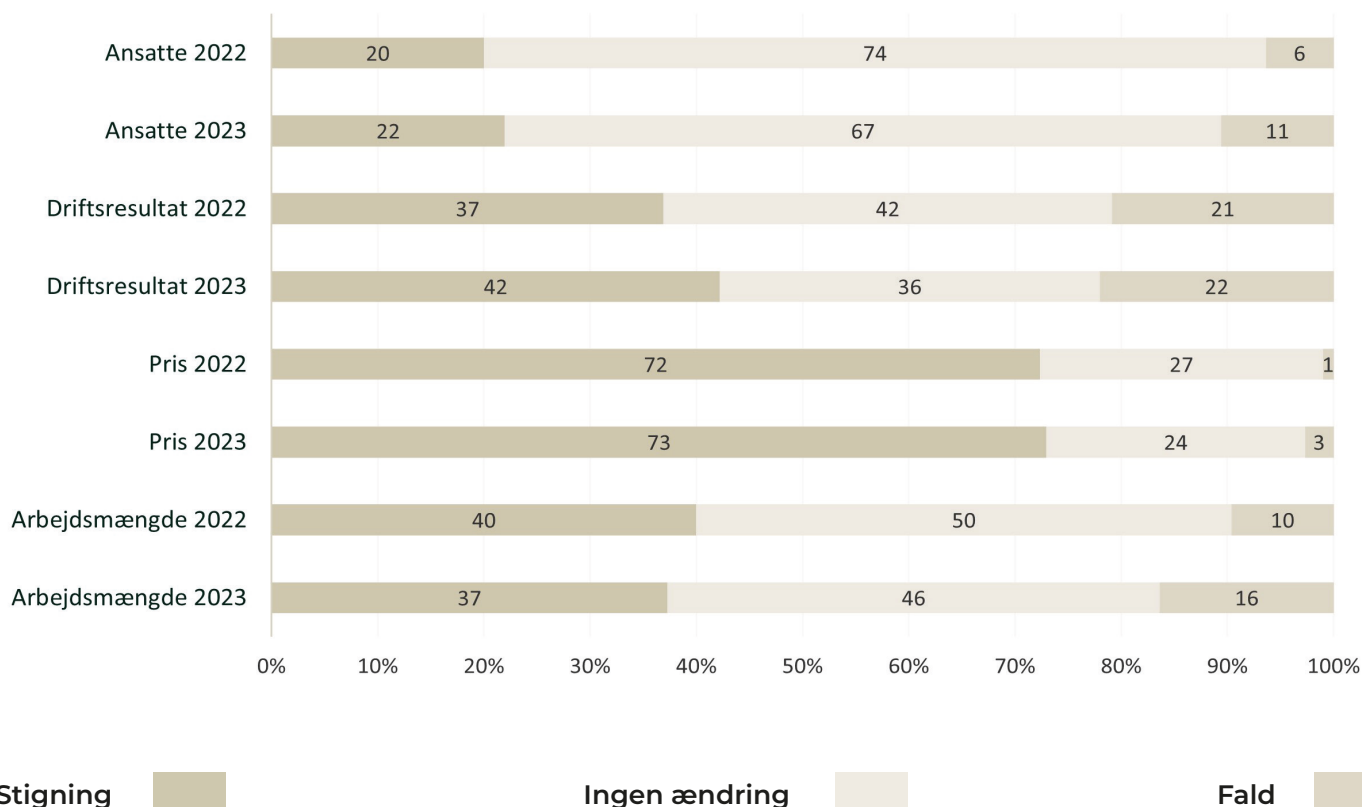
Der er spurgt til udvikling for brancheområderne: Entreprenør- og kloakarbejde, landbrugsarbejde, skovarbejde samt øvrigt arbejde. Talstørrelserne i figurer angiver, hvor stor en del af de deltagende i undersøgelsen, som har svaret bekræftende til de enkelte spørgsmål (stigning, uændret, fald).

2023 har for entreprenør- og kloakarbejder igen været et år, hvor der har været fart over feltet og de gode takter fra de forrige år er fulgt op. Antallet af ansatte er for de fleste forblevet på samme niveau som 2022. Der er stadigvæk stor mangel på kvalificeret arbejdskraft, men vi ser alligevel få virksomheder der har afskediget medarbejdere.

Det kan skyldes et lille fald i arbejdsmængden eller en tilretning af virksomheder, så arbejdsmængde og ansatte passer sammen. I forhold til arbejdsmængden er den faldet lidt for nogle, men det er vigtigt at huske på at det er fra et utroligt højt niveau.

Ser man på driftsresultatet ser det rigtig fornuftigt ud for mange virksomheder, som har kunnet forøge deres driftsresultat. Det kan skyldes at 2023 har været lidt mere roligt ift. 2022 med prisudsving på materialer osv. og så har mange virksomheder nok fået tilrettet virksomhederne. Priserne for 2023 ligger på niveau med 2022, men som nævnt har vi heller ikke set de store prisstigninger i 2023. Tvært i mod har vi enkelte indeks hvor vi har oplevet et fald.

Udvikling for entreprenørarbejde 2022-2023

Udvalgte faglige og politiske emner

DM&E er med til at sikre større kloakfaglighed blandt sagsbehandlere

DM&E har i en årrække forsøgt at skabe en bedre relation mellem kloakmestre og sagsbehandlere i kommunerne. Af den simple årsag, at der har været mange misforståelser, som derved fører til en mere besværlig og bøvlet sagsgang.

I 2023 har DM&E været med til endnu engang at imødekomme denne problematik. En del af misforståelserne opstår på grund af manglede forståelse og viden for hinanden. I et samarbejde med Horsens Kommune har DM&E været med til at foreslå, at de kommunale sagsbehandlere deltager på kloakmester-uddannelse.

Ikke nødvendigvis hele uddannelsen, men dele af den. Dette har affødt rigtig positive reaktioner. Både fra de enkelte sagsbehandlere og kloakmestre, og i hele branchen. Ideen er blevet delt vidt og bredt internt i kommunerne, men er også blevet delt i dagspressen, hvor idéen er blevet taget op og forslået at det burde udbredes til mange andre faggrene. DM&E vil forsætte dette arbejde for at lette noget af det administrative arbejde for vores medlemsvirksomheder.

DM&E Entreprenør fortsætter med at inddrage medlemmer med stor succes

DM&E Entreprenør forsøger at nå helt ud til medlemmerne og inddrage dem i de faglige og politiske processer. Inden afholdelse af entreprenørudvalgsmøder bliver der udsendt en mail på foranledning af den lokale entreprenørudvalgsrepræsentant om, at medlemmerne kan komme med input, som skal tages med på dagsordenen.

Dette tiltag er med til at skabe mere synlighed om entreprenørudvalget og gør, at medlemmer derigennem har en direkte mulighed for få emner diskuteret. Medlemmerne bliver også bedre bekendt med hvem deres lokale repræsentant er.

Erfaringerne viser, at flere udvalgsrepræsentanter modtager konkrete problemstillinger fra medlemmer og at der kommer flere og flere indslag fra gang til gang. Medlemmer har nu fået endnu en kanal til stor indflydelse på de fagpolitiske problemstillinger.

Med udgangspunkt i resultatet af medlemsinddragelsen vil dette være en arbejdsgang, som DM&E vil benytte fremadrettet inden afholdelse af entreprenørudvalgsmøder.

DM&E Entreprenør bidrager til lovgivning om selektiv nedrivning

DM&E Entreprenør har i 2023 været med helt inde omkring udarbejdelsen af lovgivning inden for selektiv nedrivning og forsøgt at påvirke lovtæksten, så denne er i overensstemmelse med medlemmernes behov og ønsker. DM&E er ligeledes kommet med høringssvar til det fremsatte lovgrundlag, da der har været elementer, der set fra DM&E's side er meget uheldige for nedrivningsbranchen generelt.

DM&E Entreprenør er forsat synlig i fagpressen

DM&E Entreprenør har i 2023 forsat haft fokus på mere synlighed i de forskellige fagmedier inden for entreprenørbranchen. Dette er gjort ved at finde forskellige medlemsvirksomheder, hvor der er skrevet forskellige case-historier uden fra den virkelige verden. Dette har været krydret med fagpolitiske holdninger fra huset i Vejle. Der har været en historie i medierne cirka hver anden måned om forskellige emner. Dette er gjort for at skabe mere synlighed om de forskellige tilbud DM&E kan tilbyde medlemsvirksomheder og hvilke fordele der følger med et medlemskab.

Ny entreprenøruddannelse ser dagens lys - Et seriøst karrierevalg, der er tæt knyttet til praksis

DM&E lancerer ny 3-årig entreprenør-uddannelse. Et tilbud til unge, der vil have en fremtid med entreprenør- og anlægsopgaver har set dagens lys i 2023, opstart i 2024. DM&E's nye entreprenør-uddannelse giver eleverne alle de kompetencer, de skal bruge for at løse branchens udfordringer nu og fremover. Målet med uddannelsen er at gøre de unge klar til arbejde hos de små og mellemstore entreprenørvirksomheder, der kalder på kvalificeret arbejdskraft.

Uddannelsen er lavet i samarbejde mellem DM&E og Mercantec, og den dækker både rørlægning, kloakering og maskinføring. På uddannelsen får de unge faglig viden om alle de opgaver, som en mindre eller mellemstor entreprenørvirksomhed skal kunne håndtere. Det omfatter både rørlægning, kloakering, maskinføring og meget mere. De unge lærer også om lovpligtige krav, kvalitets sikring, økonomi og ledelse.

Uddannelsen er et seriøst karrierevalg, der kan tiltrække de unge til branchen. Det giver dem mulighed for at forfølge en entreprenør-fokuseret karriere med mange spændende opgaver og udfordringer. Uddannelsen er også praksisnær og projektorienteret, så de unge får en god oplevelse af at arbejde under realistiske forhold.

DM&E
ENTREPRENØR
UDDANNELSE

Udvalgte faglige og politiske emner

Det nye LER-system er i gang, men der er stadig uhensigtsmæssigheder

De fleste ledningsejere er i 2023 blevet tilmeldt LER 2.0. Det betyder, at I som graveaktører skal forholde jer til ledningsoplysninger, som modtages via LER og udstilles i LER's kortviser.

Siden idriftsættelsen af LER 2.0 i januar 2020 er der løbende gennemført tilpasninger til løsningen, og der bliver løbende lavet opdateringer, så den imødekommer behovet i branchen. DM&E følger med i denne udvikling og sidder med i to følgegrupper om videreudvikling af LER-systemet.

Med det nye LER-system i drift, og fuldt implementeret, får entreprenøren nu oplysningerne leveret samlet og fuldt digitalt, hvor de fremstilles på et baggrundskort med mulighed for at se en række oplysninger om de enkelte ledninger. Ledningsoplysningerne vil i det nye LER-system skulle leveres inden for to timer, mod de i dag fem dage. Fremover vil der også blive krav om bl.a. at oplyse nøjagtighedsklasse og sikkerhedsklasse, samt en række andre oplysninger, der sammenlagt kan være med at mindske antallet af graveskader og ikke mindst effektivisere gravearbejdet og administrationen af ledningsoplysninger.

Med næste fuld overgang til LER 2.0 har der også vist sig nogle uhensigtsmæssige ting, set fra graveaktørens side. Der har været rigtig mange henvendelser fra medlemmer med forslag til forbedringer. DM&E bringer alle disse forslag videre ind til styrelsen som har ansvaret for videreudviklingen af LER.

Opgavestiller til kloakmestereksamen

DM&E er forsat med som opgavestiller til kloakmestereksamen. Dette bevirker, at DM&E har en finger på pulsen og ved, hvad der sker på kloakmesterområdet, og det giver adgang til gode netværk.

I foråret 2023 bestod ca. 143 eksaminander den afsluttende autorisationsprøve. Eksamen består af en adgangsgivende projekteksamen, hvor kursisterne har fire dage til at udarbejde et nærmere defineret afløbsprojekt. Projektet forsvares efterfølgende mundtligt over for en eksaminator og en ekstern censor. En bestået projekteksamen er adgangsbilletten til den afsluttende to-timers skriftlige autorisationsprøve, som bliver gennemført på samme tidspunkt på alle landets uddannelsesinstitutioner.

Kurser og temadage

Efteruddannelse for kloakmestre

De autoriserede kloakmestervirksomheder i DM&E har en stolt og værdifuld tradition med at efteruddanne sig. Det skaber et højt fagligt niveau, som alle kan være stolte af og som er med til at udvikle branchen. Traditionen tro blev disse efteruddannelseskurser for kloakmestre holdt i starten af året. Kurserne blev i 2023 afholdt hvor kedelige kursuslokaler var byttet ud med mere vante rammer ude hos udvalgte forsyningselskaber over hele landet. Det skabte grundlag for gode diskussioner mellem forskellige aktører i kloakbranchen. Det dannede ligeledes rammerne for nye kontakter med potentielle kunder og samarbejdspartnere. Der var i 2023 rigtig stor opbakning til kurserne og med det største antal deltagende virksomheder i mange år.

På kurset blev kursisterne introduceret til bl.a. nye vejledninger og normer, kloak i landbruget, omfangsdræn, drift og vedligehold, samt tilbudsgivning/salgs- og leveringsbetingelser. Der var ivrig spørgelyst under kurserne, og det var tydeligt at mærke, at emnerne var aktuelle i hverdagen.

Sjakkajskursus

I 2023 udbød DM&E Sjakkajskursus. Formålet med kurset er at styrke formændenes forudsætninger for at udfylde rollen, som en vigtig nøglemedarbejder i medlemmernes virksomheder. Her tænkes på en klar definition af rollens karakter, arbejdsopgaver, ansvarsområde, beslutningskompetence og generelt rollen som teamskaber og leder af sjakket såvel formelt som uformelt. Desuden er det hensigten at give deltagerne indsigt i egen ledelsesstil og grundlæggende ledelsesværktøjer.

På kurset blev kursisterne undervist i bl.a.:

- Lederrollen
- Koordinering, planlægning og logistik
- KS, kvalitet, sikkerhed og byggepladsindretning
- Aftaleforhold, aftalesedler og merarbejde i forhold til AB18
- Kommunikation med alle interessenter internt og eksternt
- Konflikthåndtering
- Gruppedynamik og teamledelse, herunder motivation mv.
- Basis-økonomi – forståelse/bevidsthed.
- Tegningsforståelse.
- DISC Profil

Der var 10 deltagere på kurset og der var rigtig god faglig sparring og dialog deltageren imellem.

Visio-kurser

Som resultat af mange nye brugere af tegneprogrammet Visio Professional til hhv. DM&E Kloakmodul© og DM&E Skiltemodul© har der også i 2023 været stor efterspørgsel på Visio-kurser. Kurserne bliver oprettet løbende efter behov med ca. 5 – 8 deltagere pr. gang. Så hold øje på hjemmesiden for oprettede kurser i 2024

Fremtiden

Der er meget divergerende holdninger til hvordan 2024 kommer til at se ud for entreprenør- og anlægsbranchen. Én ting er dog sikkert; der vil blive fokus på miljøbelastningen i form af CO2-udledningen i bygge- og anlægsbranchen igennem hele værdikæden. Der er allerede nu projekter i gang, hvor der stilles krav om CO2-neutrale byggepladser, og udbud hvor tildelingskriterierne bl.a. har fokus på maskinsammensætning på opgaven, jo mere miljøvenlig maskinsammensætning jo flere point.

Der vil fortsat være efterspørgsel på kvalificerede medarbejdere. Derfor vil der være behov for fortsat at uddanne medarbejdere og have stort fokus herpå. Her har virksomhederne et stort medansvar for selv at være med til at få uddannet medarbejdere. DM&E vil i 2024 arbejde videre med uddannelse inden for entreprenørbranchen

for at højne niveauet og mulighederne. DM&E Entreprenør vil i 2024 have stor fokus på kommunikationen til medlemsvirksomhederne og hvordan denne bliver bedre. Der kommer til at være fokus på hvilke platforme der skal kommunikeres på og hvad der skal kommunikeres. Det er vigtigt, at medlemsvirksomhederne bliver opdateret med vigtig viden og nemt har tilgang til relevant viden. Derudover vil der i 2024 være fokus på nye tiltag der kan være med til at samle medlemmerne i faglige fora.

2024 vil igen blive et år hvor DM&E Entreprenør vil have fokus på at komme ud og besøge medlemsvirksomhederne og derigennem få skabt en tættere kontakt til de lokale medlemmer. Arbejdet med at identificere fremtidens udfordringer vil fortsætte, og vi skal arbejde med gode visionære løsninger til gavn for medlemmerne.

Den nye chefkonsulent i afdelingen for maskinstationer, vil herigennem rette en tak for en åben og hjertelig modtagelse – hele vejen rundt.

Ovenpå et 2022, hvor vejr, udbytter og afgrødepriser gik op i en højere enhed, fik vi i 2023 en påmindelse om, at træerne ikke gror ind i himmelen;

Sent forår, efterfølgende tørkeperiode - der påvirkede både et par græsslæt samt kornets udvikling som helhed, regnvejr i høstperioderne, udfordringer med at få etableret vinterafgrøderne, og ikke mindst generelle udfordringer med at få majs, kartofler og roer bare nogenlunde fornuftigt i land er de billeder, vi har på nethinden når vi kigger tilbage. Som altid er der geografiske forskelle. Sol og vind fordeles sjældent lige.

Evnen og ikke mindst viljen til at være der, når det kræves, slog derfor også kraftigt igennem under vilkår, hvor den optimale tid for f.eks. sprøjtning, ensilering mm. var ganske kort – og typisk i forbindelse med weekenderne. Også personalet på maskinstationerne har måttet træde ekstraordinært til, og stå "stand-by" i lange perioder. Der er trukket store veksler på medarbejderne og ikke mindst deres familier. At det kan lade sig gøre, er alt sammen det der gør maskinstationerne helt unikke.

Maskinprisernes himmelflugt er måske modvirket lidt af vigende brændstofpriser, set i forhold til 2022-niveauet. Så har renterne derimod fulgt med maskinpriserne op. Nye tider – nye udfordringer.

Maskinstationsudvalget 2023

DM&E Vendsyssel	Søren Ulrik Sørensen
DM&E Himmerland	Henrik Christoffersen
DM&E Viborg	Anders Nielsen
DM&E Thy-Mors	Lars Brian Hovmøller
DM&E Herning	Brian Bang
Vestjydske Maskinstationer og Entreprenører	Jakob Jeppesen
DM&E Østjylland	Erik E. Jensen
Horsensegnens Maskinstationer og Entreprenører	Søren Hjort
DM&E Midtjylland	Thomas Eskildsen
Sydjydske Maskinstationer og Entreprenører	Herman Jønsson
DM&E Fyn	Hans Hvenemose
DM&E Sjælland	Simon Ludvigsen
DM&E Bornholm	Anders Ipsen

Nye udvalgsmedlemmer skal finde en plads og en måde at fungere som medlem af udvalget. Strukturudviklingen sker meget hurtigt, hvilket generelt er et kendetegn for udvalgets medlemmer.

Virksomhederne bliver markant større, og husdyrene samles derfor også. Dette betyder, at maskinstationer er meget interesseret i at beholde kunderne, da der ikke er mange alternativer til at opretholde aktivitetsniveauet, omsætningen og indtjeningen.

Udvalget har angivet, at de vigtigste emner, som

de ønsker, at foreningen skal beskæftige sig med, er ESG, trafik og præcisionslandbrug. Især er der fokus på, hvordan man kan opkræve betaling for nye og ekstra ydelser inden for præcisionslandbrug hos kunderne.

Vi har allerede arbejdet med ESG og har nu en brugervenlig og anvendelig model for det.

Vi ser frem til et løbende samarbejde med udvalget for at støtte ideer og tiltag, der kan bidrage til yderligere udvikling af initiativer og arbejdsområder. Udvalget skal skabe værdi for medlemmerne i DM&E.

Branchen i tal, ord og billeder

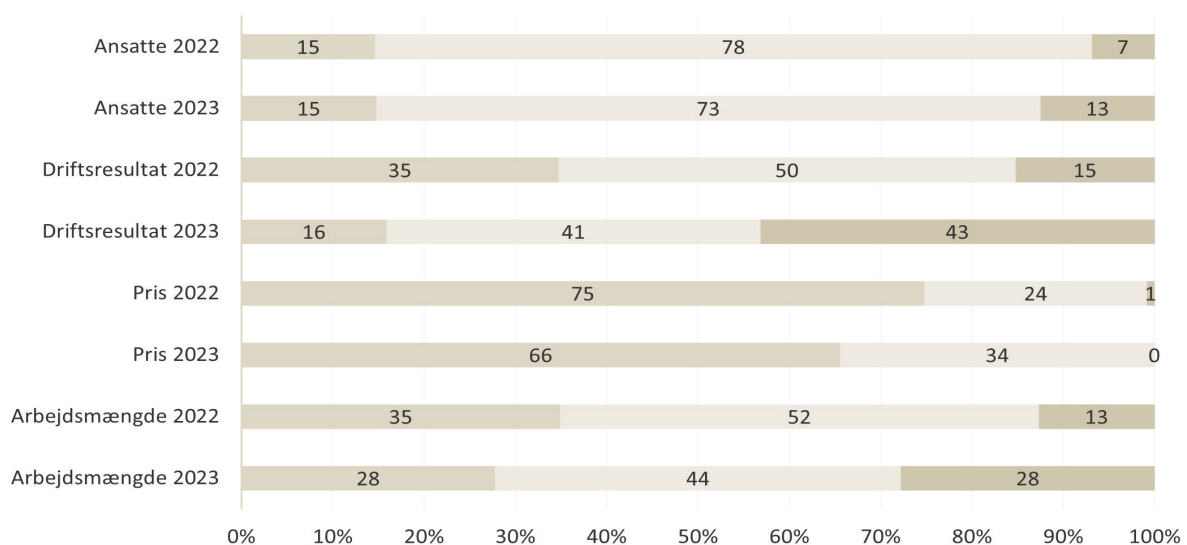
Resultatet for brancheundersøgelsen 2023 bekræfter i vid udstrækning de indikationer, som vi har fået via kontakten til medlemmerne i løbet af året.

Forventninger til driftsresultatet er mindre optimistisk end til 2022. Det værd at bemærke, at der er markant flere, der forventer et dårligere resultat, ligesom en væsentlig mindre andel forventer et bedre resultat. De generelt udfordrende vejrmæssige forhold henover året, har bevirket dårligere effektivitet, samt højere brændstofforbrug. Samme tendens er der mht. arbejdsmængden, da der er færre, som oplever stigning og uændret

mængde, og flere virksomheder forventer et fald i arbejdsmængden. Udviklingen i antal ansatte følger ikke helt arbejdsmængden i nedadgående retning.

Det er i stor grad lykkedes at vedholde en positiv prisudvikling, hvor priserne for 2/3 vedkommende er sat op, og resten er uændrede. Set i lyset af stigende renteudgifter, markante stigninger på maskiner, og en stabilisering af brændstofforbrug i forhold til 2022, er det nogenlunde som forventet.

Udvikling for landbrugsmaskinstationer 2022 - 2023

Stigning

Ingen ændring

Fald

Udvalgte faglige og politiske emner

NH3

Ammoniak er i skrivende stund ikke godkendt som N-gødning i landbruget. En manglende pasus i sikkerhedsdatabladet gør forskellen. Vi har taget initiativ til at få folk til at mødes, for at afklare, om der kan være en vej til at sikre en ny godkendelse. Forskellige aktører – vi er 7 i alt - deltage i en gruppe, der aktivt arbejder for en løsning, i samarbejde med det hollandske firma Triskelion, der varetager det praktiske arbejde overfor bl.a. REACH-forordningen. Det er ikke helt så let, som vi havde håbet, men håbet er der, selvom det tager lang tid.

Investeringsstøtte

Der er gjort forskellige tiltag, for at udbrede ny teknologi til at generelt at sikre grønne tiltag. Her er det ofte svært for maskinstationer at komme i betragtning, da der er krav om et vist aktivitetsniveau i egen produktion, i det CVR-nummer, der ansøges. Kun få puljer er ikke omfattet af aktivitetskravet. Her argumenterer vi for, at udbredelsen er vigtig, og at der ikke bør være barrierer som hindrer dette. Der lyttes, men det forekommer stadig.

Reduktion af pesticidanvendelsen

Vi argumenterer vidt og bredt for, at evt. tilskud skal gives til brug, og IKKE køb af teknologi. Da maskinstationerne i stort omfang også opererer med bedrifter under gennemsnitsstørrelsen, er der en stor del af den samlede arealanvendelse, man kun kan få til at anvende de sidste nye teknologier, hvis maskinstationerne kan tilbyde disse teknologier. Altså mener vi, man får størst udbredelse af den nyeste teknologi for pengene, hvis man kan styre eventuelle tilskudskroner ud til

den enkelte landmand, i forbindelse med anvendelse af den nyeste teknologi.

Et møde hos miljøstyrelsen har åbnet op for, at vi kan komme i spil til udbredelse af IPM, bl.a. via anvendelse af midler til anvendelse af IPM-metoder, herunder sprøjte- og præcisionsteknologier. Hos miljøministeriet har vi lagt kimen til et feltbesøg, hvor vi gerne vil vise de tiltag, der allerede er gjort på maskinstationerne, for at reducere i bl.a. pesticidforbruget, og sikre præcis tildeling af kemi og næringsstoffer. Også her føler vi, at embedsmænd virkelig fik en aha-oplevelse. Maskinstationernes store rolle kommer virkelig som en overraskelse for mange udenforstående.

Innovationsrådet

I innovationsrådet (tidligere specialudvalg for grovfoder) har vi en opgave i at stille de kloge og kritiske spørgsmål, inden der sættes forsøg og undersøgelser i gang. Vi ser ikke grund til at sætte ting i søen, der ikke giver mulig værdi – for dansk landbrug i helhed og maskinstationer i særdeleshed.

Vi kan blive mødt af løftede øjenbryn, når vi stiller spørgsmål om en driftsøkonomi bag en teknisk løsning, der rent teoretisk kan have en mulig effekt på en specifik problemstilling. Gylleplacering og udbyttmåling i grovfoderproduktionen er steder, hvor vi kan få en rask diskussion. Maskinstationer har historisk været meget omstillingsparate, og klar til at investere i, opfinde og anvende den nyeste mulige løsning. Vi går i retning af, at der bør være et velargumenteret og afprøvet grundlag for at anbefale nye tiltag og metoder. At nye metoder har en pris, synes vi skal være en selvfølgelighed.

Management i Tyskland

Februar bød på en 2-dages management-inspirationstur til Tyskland. Her besøgte vi tyske kollegaer, hvor den tyske formand Claus Pentzlin´s gav et indblik i de tyske maskinstationers forhold. Hos en af Tysklands største landbrugsmaskinstationer; Blunk, hørte vi om stordrift og blandt andet ansættelsesforhold. Hos Claas-forhandleren i Bordersholm, gik snakken bl.a. gik på krav og forventninger, leverandører og kunder imellem. Et godt besøg hos en traditionel maskinstation tæt på grænsen afsluttede en god tur, hvor der også var plads til den uformelle snak i bussen. Medarrangør på turen var Morten Damsgaard, - tak for hjælpen til Morten.

Digitalisering

En temadag på SEGES fokuserede på præcisionsjordbrug i praksis; hvor er vi, hvad er mulighederne, og ikke mindst; hvad er maskinstationernes rolle i rummet mellem land-/jordbruger og de krav, der opstår fra aftagere af f.eks mælk, kød og plantebaserede varer. En god dag, hvor der var fokus på både det helt praktiske i FarmTracking og CropManager, men også overvejelser omkring maskinstationens rolle – og mulige betaling for dokumentationer og håndtering af de elementer, der udgør grundlaget for dokumentation.

Græsland ´23

DM&E og de tre andre parter i Græsland; DLF, Maskinbladet og Elmegården nærder stadig i græsmarken. I 2023 blev der afholdt et mindre græsland, med faglig fokus på etablering af majs efter en græsmark, samt etablering af efterafgrøder. Demonstration og de oprindelige græsparceller blev vist frem af DLF for at vise holdbarhed af de forskellige græsarter.

Etableringen af majs med striptill blev etableret med placeret gylle, hvor Vredo og Samson stillede med grej og erfaring. Striptill parcellerne blev dog påvirket hårdt af tørken, og disse parceller kunne ikke følge med de almindelig etableret parceller, selvom de have fået samme mængde vand. Vi kunne dermed konstatere at striptill i nedvisnet græsmark kræver vand - og rigeligt af det, samt at ukrudt er et større udfordring i majs dyrket med striptill. Så striptill kan måske spare diesel, men i vores forsøg kunne vi ikke holde pesticidforbruget nede på samme niveau som den konventionelle etablering.

Selve dagen med fremvisning af forsøgsparcellerne blev afholdt med sammen med DLG,

og der var god interesse fra maskinstationer og landmænd. Det var en god dag med godt vejr og stor spørgelyst.

2024 bliver året hvor Græsland sætter fokus på etablering af græsmarken, så følg endelig med. Elmegården ligger jord til, DLF bidrager med deres græsviden, Maskinbladet formidler og DM&E bidrager med vinklerne fra maskinstationsarbejdet med græs.

Se efter Græsland artikler, video og demonstration i 2024.

Agritecnica

November bød på nyheder, endnu større enheder, de små smarte features, og ellers tilpasninger og andet, der kan gøre hverdagen lettere, smartere, hurtigere, bedre, mere effektiv...

Der var meget fokus på digitaliseringen. Det er en jungle, hvor det til tider kan være en udfordring at finde vej i mulighederne.

Der var flere bud på alternativer til det traditionelle diesel som brændstof til traktorer og andre motordrevne enheder; Metan, El, Hydrogen. Udfordringerne for de alternative løsninger er indtil videre kapacitet, rækkevidde, distribution, driftssikkerhed mm. Der arbejdes helt sikkert videre mod mulighederne. Ny mejetærsker fra New Holland, dæktryksregulering i forskellige former, en sensor med app til at hjælpe på vej til korrekt smøre-og vedligeholdelsesinterval på kraftoverføringsakslerne, overvågning til at hjælpe med indikation på sliddeles tilstand på redskaberne, en nyudviklet kameraløsning til at øge trafikikkerheden. Alt sammen er bare enkelte af de mange spændende tiltag, der blev vist frem, blandt et hav af spændende nyheder og opdateringer.

Flere temadage

Vi har blandt meget andet deltaget på majsdag, kartoffeldag, Dansk Maskindemo, dyrskuer med de respektive lokalforeninger, en temadag om okkerproblemerne i vores vandløb, IPM-dag, møde i erfagruppe om sprøjteteknologi, og mange andre temadage. Fællesnævneren er groft sagt grøn: Grøn omstilling, reduktioner, bedre udnyttelser mm. Vi oplever at der bliver lyttet, hvor vi end kommer frem. Og ved at komme med forslag til fælles løsninger på mange af de tvungne opgaver, kan vi som brancheforening agere proaktive, og give maskinstationerne det bedste afsæt til at bidrage med løsninger.

Det er svært at spå, især om fremtiden.

Sikkert er det, at der også i 2024 bliver produceret fødevarer i Danmark, og at maskinstationerne vil være en meget væsentlig – ja direkte uundværlig del - af denne produktion.

Vi kigger ind i én eller anden form for afgift pålagt landbruget, - en CO2-afgift. Hvordan den bliver sat sammen, og hvilken påvirkning, den evt. vil få for de produktionsforhold, vi kender i dag – det ved ingen. Ambitionen fra politisk side er, at en afgift føres tilbage til landbruget, krone for krone. De tiltag, der så sættes i gang for at fremme den grønne omstilling, kan maskinstationen jo meget vel være en konstruktiv del af.

Maskinleverandørerne melder om udsat aktivitet, - forstås på den måde, at der ikke har været vanligt/forventet niveau efter at indgå handler i 2. halvdel af 2023. Der er allerede nu indikationer på, at der – usikkerhed om CO2-afgift mm. til trods, er mere gang i maskinhandler, også hos DM&E's medlemmer. De teknologiske krav er naturligvis med til at skubbe på denne udvikling. Vi kigger derfor ind i endnu et år, hvor der vil blive indgået handler, der vil forstærke maskinstationernes rolle i landbruget.

Det er altid klogt at søge påvirkning af de faktorer der er på egen bane, og så prøve at drage nytte af det, der er uden for påvirkning. Maskin-

stationerne har altid været omstillingsparate og løsningsorienterede. Når vi kigger ind i opgaven med at sikre fremtidens medarbejdere, er der en stående udfordring. Løn, arbejdstid, og måden vi generelt vil leve livet på, vil sætte kreativitet, indlevelsesevne og idérigdom på prøve, også i 2024.

Krav til dokumentation, ændringerne i konjunkturer og strukturer i landbruget, vil kræve endnu mere af den enkelte maskinstation. Det kan vendes til det positive, da maskinstationen meget vel kan blive en endnu vigtigere samarbejdspartner på den enkelte landbrugsbedrift, stor som lille. Ved at sikre sig rollen som landbrugets foretrukne og uundværlige samarbejdspartner, er der al mulig grund til at ranke ryggen og være sig ansvar og muligheder bevidst.

2024 bliver den praktiske startbane til Græsland '25. Der skal kigges på selve arrangementet, og i samarbejde med de øvrige aktører, skal der findes en dagsorden for Græsland, der bidrager mest muligt til den udvikling, maskinstationerne til stadighed er i.

Samarbejdet mellem medlemmerne i afdelingen for maskinstationer, og kontoret i Vejle, skal styrkes i 2024. Både ved flere medlemsbesøg, men også via udvalget, hvor dagsordenen vil udtrykke den udvikling, vi her har skitseret. En fælles indsats vil gøre alle gavn.

Vand, tørke og vand. I 2023 er det år hvor der er faldet mest regn siden man begyndte at måle. Over 1000 mm de fleste steder. Starten af året hvor det væltede ned med regn, så det var vanskeligt at færdes i skoven, til stor frustration for de mange skoventreprenører der skulle have flisen i hus. Foråret var tilgængæld præget af meget lav nedbør, hvilket gav problemer for de nye planter, der havde det svært i maj og juni. Da sommerferien startede, åbnede himlen sig eller igen og fra juli og frem har flere måneder slået nedbørs rekorder.

Hos mange er vejrudsigten blevet tjekket flere gange om dagen og der er planlagt, lavet om, planlagt igen og flyttet maskiner som aldrig før.

Det våde vejr har udskudt og vanskeliggjort skoventreprenørens arbejde, hvilket er frustrerende når der er masser af arbejde. For selvom der kunne mærkes en opbremsning i byggeriet, pga. af rentestigninger og inflation, var der igennem hele 2023 fornuftig efterspørgelse efter skoven produkter.

I løbet af året kom der også mere ro på prisstigningerne på reservedel og brændstof. Så der var mulighed for at trække luft ind og regne efter om man i egen forretning, havde fået tilpasset ens priser, så de svarede til den nye virkelighed og vi håber på en mere stabil prisudvikling, end det vi har været vidne til de sidste par år.

2023 var også året hvor der kom en ekstra konsulent til på skovområdet. Den store aktivitet og det stigende antal af medlemmer hos DM&E Skoventreprenør, betød at der skulle mere manpower til, så man fortsat kan leve op til medlemmernes krav om hurtig adgang til råd og vejledning, samt en stærk politisk profil. Vi er meget glade for at I har taget så godt imod den nye mand hos DM&E Skoventreprenør.

I de følgende afsnit vil nogle af de mest markante emner, som DM&E Skoventreprenør har beskæftiget sig med blive gennemgået.

Skoventreprenørudvalget 2023

Nickolai Schlechter

Peder Frederiksen

Mikkel Thykjær

Niels Peter Jensen

Gert Alstrup

Branchen i tal, ord og billeder

Brancheundersøgelsen er udsendt i januar 2024. Der deltog 176 virksomheder i brancheundersøgelsen (198 i 2022).

Der er spurgt til udvikling for brancheområderne: Entreprenør- og kloakarbejde, landbrugsarbejde, skovarbejde samt øvrigt arbejde. Talstørrelserne i figurer angiver, hvor stor en del af de deltagende i undersøgelsen, som har svaret bekræftende til de enkelte spørgsmål (stigning, uændret, fald).

Brancheundersøgelsen er udsendt i januar 2024. Der deltog 196 virksomheder i brancheundersøgelsen (196 i 2023). Der er spurgt til udvikling for brancheområdet skovarbejde. Talstørrelserne i figurer angiver, hvor stor en del af de deltagende i undersøgelsen, som har svaret bekræftende til de enkelte spørgsmål (stigning, uændret, fald).

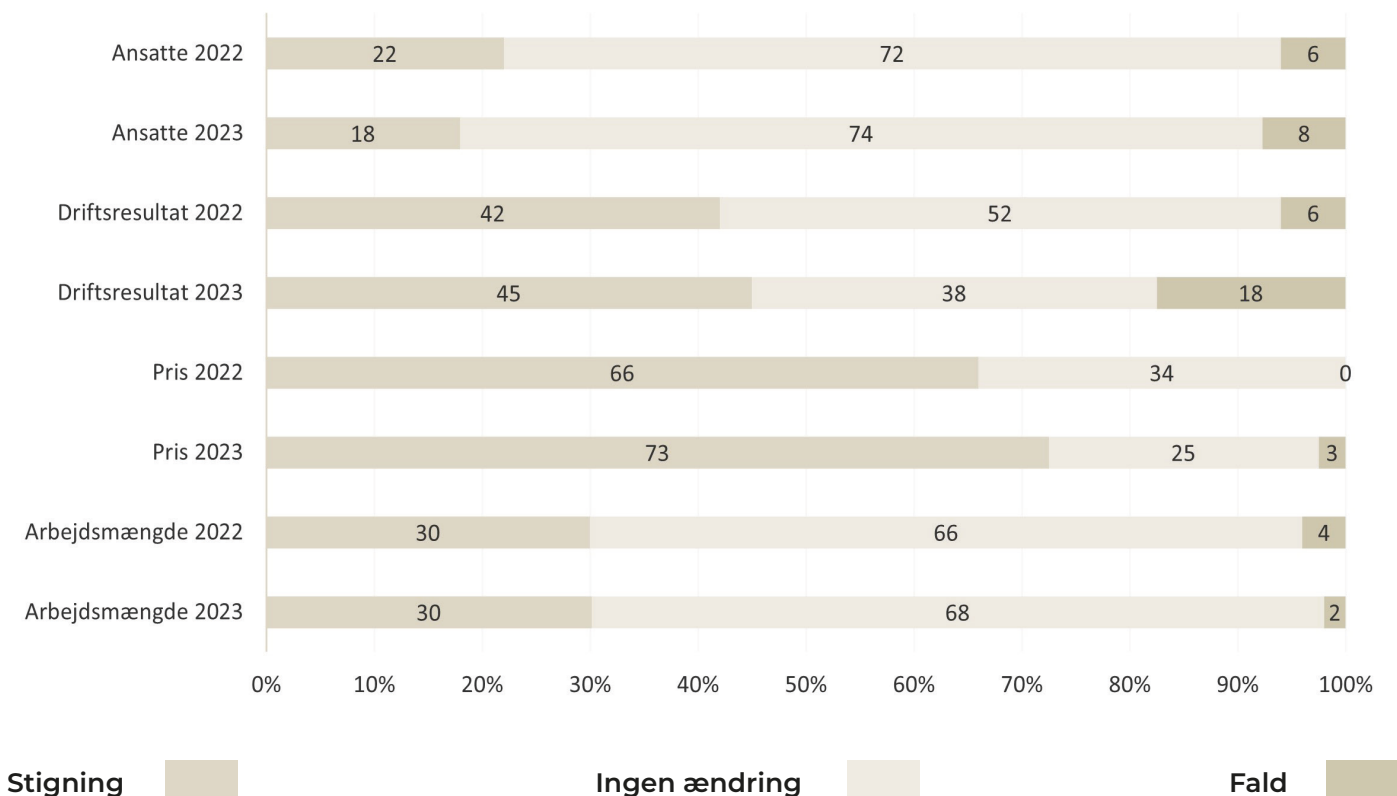
Ca. 30% af medlemmerne i DM&E Skoventreprenør har svaret på undersøgelsen, så den giver et ret godt billede af tilstanden ved de danske skoventreprenører.

2023 har som 2022 været på nogle områder et kaotisk år. Prisstigningerne på maskiner, reservedel og olie fortsatte ind i 2023 og først sidst på året er der kommet lidt mere ro på. Men det har især været vejret der har drillet. Ekstrem nedbør, har betydet at mange opgaver er udskudt, opgaver har taget længere tid at udfører og flere spildtimer. Hvilket man kan se på faldet i driftsresultat, hvor ca 20 % har oplevet et fald. Høje priser på flis og tildels tømmer, er med til at holde driftsresultatet for den samlede branche oppe.

Stigning på bl.a. olie og reservedele har betydet at rigtig mange har ladet deres priser stige. 73% af de adspurgte skoventreprenører har hævet deres priser i 2023, hvilket er det højeste antal nogensinde. Den tidligere rekord er fra 2022, så der er i den grad sket noget på priserne de sidste to år.

Antallet af ansatte og arbejdes mængden har været meget stabil og har ikke ændret sig meget over året.

Udvikling for skoventreprenører 2022-2023

Udvalgte faglige og politiske emner

Fælles skovkampagne skudt i gang til Naturmødet

DM&E Skov, Træ- og Møbelindustrien og Bevar de Danske Skov, var værter på flere ture rundt til danske skove og savværker i 2022. Med det formål at informere vores politikere om hvad der foregår i de danske skove, samt hvilke konsekvenser deres beslutninger har for erhvervet.

Men det har i 2023 været utrolig svært at få relevante politikere med i skoven. Men så må vi komme til politikerne. Derfor deltog DM&E Skoventreprenør for første gang med en stand på Naturmødet i Hirtshals. Hvor et af vores medlemmer havde en af Danmarks største skovningsmaskine med på standen.

På naturmødet blev "Skovkampagnen" skudt i gang. En kampagne der i løbet af 2024 skal oplyse den almindelige danske om hvordan vi driver et professionelt skovbrug, med plads til produktion, biodiversitet og friluftsliv. Formålet med kampagnen er at øge skovbrugets berettigelse. Kampagnen skal derfor både fastholde den nuværende positive holdning til træ og træer, men også øge den folkelige opbakningen til dansk skovbrug.

DM&E Skoventreprenør er ikke en af stifterne bag Skovkampagnen. Men som en vigtig del af det professionelle skovbrug kommer vi helt sikkert til at byde ind med hjælp og støtte når den rigtig går i gang i løbet af 2024.

Køb af træ på rod – nye regler alle skoventreprenører.

Efter en tur i landsskatteretten og herefter by- og landsretten, afviste Procesbevillingsnævnet i foråret at sagen om køb af træ på rod kunne tages op i Højesteret. Det betyder at dommen fra landsretten er gældende.

Et DM&E medlem har kørt sagen, med DM&E på sidelinjen da sagen har betydning for stort set alle skoventreprenører, men med afvisningen af højesteret er der ikke mere at gøre.

Begrebet "træ købt på roden" kommer altså til at forsvinde ud af skovbruget. Hvilket vil have størst betydning for ca 20.000 små skovejere Danmark.

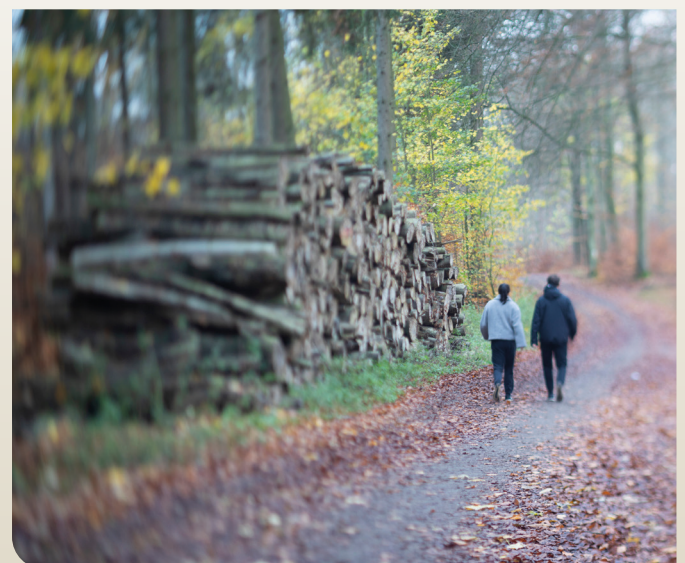
Kort sagt betyder Landsrettens dom, at der skal afregnes moms af fældning og flishugning inden man trækker indtægten for salget af flis fra. Man kan altså ikke købe træet direkte i skoven, selv afholde omkostninger til oparbejdning og derefter sende en slutafregning til skovejeren.

Ny mand i DM&E Skoventreprenør

Antallet af aktiviteter og ikke mindst medlemmer i Dansk Skoventreprenør Forening er vokset stødt de sidste år. Fx kan det nævnes at vores godkendelsesordning for flis producenter er vokset med 120% de sidste to år, så der skal flere kræfter til at løse opgaverne.

Derfor blev Jan Marcher Jensen ansat lige inden sommerferien. Jan skal hovedsageligt arbejde med kontrol af de medlemmer der producerer bæredygtig flis, men også arbejde med den daglig rådgivning af de mange medlemmer der kontakter os i løbet af året.

Jan kommer med en erfaring fra skovbruget i både ind og udland. Samt et solidt afsæt i den praktiske verden og har tidligere arbejdet som både lastbilchauffør, hos en entreprenør og været selvstændig.

Biodiversitetshensyn fylder meget i det europæiske skovbrug

De europæiske skoventreprenører var i oktober samlet i svenske Umeå, for at diskutere de forskellige måder EU-landene håndterer naturbeskyttelse, især beskyttelse af truede arter nævnt i habitat- og fugledirektivet.

I store dele af Europa oplever man i disse år et skifte i tolkningen af EU's-habitat- og fugledirektiv, hvilket gør det svært for skovejere og skoventreprenører at arbejde i skovene. Stærke miljøorganisationer har lagt pres på myndighederne, så de skærper kontrollen med de arter, der er beskyttet igennem direktiverne. Problemet er bare at reglerne tolkes meget forskelligt afhængig af hvilket land man er i og at myndighederne ofte ikke har de rette kompetencer til udfører kontrol. Frankrig og Holland har store problemer, og det truer virksomhedernes eksistens, men man ser også løbende stramninger i de nordiske lande.

Diskussionen om beskyttelse og benyttelse er DM&E Skoventreprenør meget opmærksom på og vi forventer der kommer mere fokus på det i 2024 i forbindelse med den forventede revision af de forskellige love på skov og naturområdet.

Revision af loven omkring bæredygtig biomasse

Siden 2021 har vi arbejdet under de nye regler for bæredygtig i biomasse. Som en del af aftaleteksten skulle lovgivningen evalueres i slutning af 2023. Sammen med de andre aktører inden for produktion af fiks, har DM&E Skoventreprenør været inviteret til dialogmøder ved Energistyrelsen. Her kunne vi komme med hvad vi syntes er godt og hvad der er skidt, samt forslag til mindre tilpasninger.

Der har været et godt samarbejde med Energistyrelsen og vi regner med at resultatet af evalueringen lader på ministerens bord i starten af 2024 og at evt ændringer træder i kraft i 2025. Revisionen skal også indeholde nye EU regler for vedvarende energi, der efter hårde forhandlinger i EU, blev stemt igennem i efteråret 2023. Et af de punkter der kommer til at skabe stor debat herhjemme og bliver uhyre vanskelige at implementere, er kaskadeprikket, altså hvordan sikre vi at hver gang vi skover producere højværdi produkter. Noget der indtil nu er styret af markedet, men som EU gerne vil have reguleret yderligere. Her er det vigtigt at vi skovbruget er proaktive og kommer med vores forslag til en løsning, så vi ikke drukner i kompliceret bureaukrati.

Studietur til Sverige

Fra 1. juni til 3. juni arrangerede DM&E Skoventreprenør studietur for skoventreprenører og deres ansatte. 75 mand var med og der var god stemning i bussen hele vejen. Målet for turen var den helt nye skovmesse i hjertet af Stockholm.

Udover messen hvor alle seriøse producenter af udstyr til skovning og udkørsel af træ var tilsted, blev der også tid til at møde nogle af vores svenske kolleger og et virksomhedsbesøg SP Maskiner der er specialiseret i produktion af skovningsaggregater.

Sammen med de svenske kolleger blev der diskuteret hvordan man tiltrække elever til branchen og de foralte om deres kampagne "Jobba Grönt" der har været med til at flere unge der mod skovbranchen og at de 24 svenske skovskoler er fulde af elever.

Skoventreprenører blev opdateret på lovgivning for bæredygtig biomasse

Ambitionen med den lovgivning for bæredygtig biomasse er, at vi ikke fælder mere end der bliver plantet – vi skal undgå at udhule træresurser i det danske landskab. Derfor handler det om at dele viden imellem hinanden og finde et fælles fod-

fæste, så der bliver lige vilkår for alle parter. Det er nemmest for alle – hvis vi ved det samme, og vi gør det samme.

Vi har alle et fælles ansvar for at arbejde efter reglerne, og gør vi ikke det, kan reaktionen fra myndighederne være yderligere stramninger eller mere kontrol.

Det er vigtigt at vi samles og diskutere hvordan vi ret praktisk kan håndtere kraven i lovgivningen, så vi som en samlet branche kan fortælle myndighederne hvordan vi gerne vil gribe tingene af. På den måde kan vi undgå alt for mange mærkelige løsningsforslag, fremlagt af embedsmænd i de forskellige styrelser og i samarbejde med myndighederne finde frem til de gode løsninger.

Opdateringsmøderne vil blive gentaget i 2024.

Kigger man på statistikken kan man se der har været stor aktivitet i de danske skove 2021 slog hugst rekord med 4,2 mio m³, kun for at blive overgået af 2022 med 4,75 mio m³. Samtidig har økonomien i de danske skove aldrig været så god som nu. Så det er svært at få hænderne ned.

De økonomiske vismænd spår at dansk økonomi i 2024 og 2025 undgår de helt store skvulp og at inflationen flader ud. Jeg forventer dog at aktivitetsniveauet i skovbruget falder lidt og at vi 2024 ikke opnår en ny hugst rekord.

Væksten i entreprenørskovbruget vil også blive påvirket af priserne på maskiner, der er steget kraftigt de sidst par år og ikke lader til at stoppe og det kræver grundige overvejelse inde der investeres i nyt.

Derfor bør man i 2024 kigger på omkostningerne ved at drive virksomhed. Er der områder der kan skues på, så man også har en sund og lønsom forretning, der har mulighed for at vækste.

Der bliver også behov for at man kigger ind i de opgaver man kan løse, da bliver brug for flere der kan hjælpe de kommuner, fonde og private der ønsker mere biodiversitet og natur på deres area-

ler. Her bliver der brug for nye kreative maskinløsninger, der kan løse de mange nye opgaver, vi vil blive mødt af i fremtiden.

Vi skal alle vænne os til en ny forkortelse, som bliver en del af vores hverdag - ESG. Og her er DM&E heldigvis klar med hjælp. For inden længe vil jeres kunder og bankforbindelse stille krav til jeres arbejde med miljøet (E), jeres sociale ansvar (S) og ledelse (G). Vi går positivt til arbejdet med ESG og vi mener at størstedelen af vores medlemmer, er klar til at dele disse oplysninger og parate til at forbedre sig på de punkter, hvor der er behov for det.

DM&E Skoventreprenør vil fortsætte med at arbejde hårdt på at finde de gode løsninger for vores medlemmer i fremtiden. På den måde kan vi være et skridt foran og klar til en verden i forandring.

Færdsel

2023 har været et travlt færdselsår, og igen ligger en stor del af færdselsarbejdet i Bruxelles. EU-arbejdet med færdsel har primært fokuseret på de kommende typegodkendelsesregler for motorredskaber. Direktivprojektet "NRMM - Non Road Mobile Machinery" er gået fra tanke til den første reelle kladde til direktivet, og her har vi brugt meget tid på at komme med input til kladden. Det har været yderst vigtigt for os og vores CEETTAR-kolleger, at disse nye regler passer til den måde, vi bruger motorredskaber på i alle lande og alle faggrene. Vi ved, at alle vores maskiner bliver bygget efter EU-regler, og vi ønsker også, at alle maskiner bygget i EU kan bruges i Danmark. De fleste regler bliver lavet i Bruxelles og skal derefter implementeres i Danmark med regler og fortolkninger. Derfor er det godt for os at deltage i arbejdet i Bruxelles, da vi oftest kender reglerne bedre end Færdselsstyrelsen. Derfor hænger arbejdet i Bruxelles og Danmark tæt sammen på færdselsområdet.

Særtransport med store motorredskaber

Særtransportbekendtgørelsen er blevet revideret i 2023 og trådte i kraft om sommeren. Særtransportforordningen vurderer køretøjers påvirkning på vejen ud fra et klassificeringssystem og fastsætter nogle værdier for vejpåvirkningen i forhold til største lovlige lastbil. Det er dette vurderingsprogram, der har givet os mest arbejde, og vi har forsøgt at lave mange klassificeringer af vores store motorredskaber, mejetærskere, roeoptagere og renselæsemaskiner. Programmet har haft problemer med tekniske ting som for stor afstand mellem aksler, for lille afstand mellem hjulsæt og længde på bæltetrykflader. Alt dette

blev dog hurtigt rettet af Vejdirektoratet. Vi har haft et rigtig godt samarbejde med Vejdirektoratet om opstarten af ordningen, og vi har fået råd og vejledning til at lave vores vejledninger til, hvordan en særtransportklassificering og selve særtransportansøgningen udfyldes.

Den ordning, vi har taget i brug, er i en opstartsperiode, hvor de første ansøgninger kun kan søges for et år ad gangen. Men når ordningen er blevet evalueret, vil vi kunne søge for en 3-5 årig periode. Ordningen omfatter kun motorredskaber til brug i skovbrug og landbrug med bælters samt større vægte og dimensioner. Bæltetraktorer og overdimensionerede traktorer kan ikke komme med i særtransportordningen.

Styrket arbejde med andre særtransporttyper

Det gode samarbejde med Vejdirektoratet har givet et bedre netværk og bedre viden om særtransport med traktor og blokvogn samt særtransport med diverse skovmaskiner, både dem der kører over og under 40 km/t. Generelt er mulighederne i særtransportordningen store, og i mange tilfælde kan der opnås generelle tilladelser i op til fem år. Så i 2024 vil vi fokusere på at få flere til at bruge de muligheder, der er i ordningen.

Dimensionsbekendtgørelsen revideres i 2025

Det er blevet fastsat fra Færdselsstyrelsen, at dimensionsbekendtgørelsen skal revideres i 2025, og vi har fået lovet, at mere af EU-lovgivningen vil blive en direkte del af den nye bekendtgørelse. Det vil betyde, at vi vil kunne få alle EU-typegodkendte køretøjer lovligt til at køre på danske veje, så vores problemer med bæltekøretøjer ikke vil være et problem mere. Det vil også løse vores udfordring med aksellast på trækkende aksler. Færdselsstyrelsen er positive overfor at finde midlertidige løsninger for bæltetraktorer og overdimensionerede traktorer.

Overlæs kan ikke medføre fratagelse af kørekort til bil og traktor

Vi fik et officielt svar fra Rigsadvokaten om, at overlæs med traktor ikke kan resultere i fratagelse af kørekort til traktor og bil. Overlæs kan kun resultere i fratagelse af trailerkørekort og lastbilcertifikat. Det er dog stadig sandheden med visse modifikationer, da hvis overvægten er skyld i uheld, og man har udgjort en fare for andre, gælder andre regler. Dette kan resultere i direkte kørselsforbud, og virksomheden, der ejer køretøjet, kan gøres ansvarlig for dette.

Styrket samarbejde med Tungtvognspolitiet

Der er blevet etableret et årligt møde med Tungtvognspolitiet, hvor vi kan diskutere alle emner. Det har været et ønske fra færdselsgruppen, men også politiets ønske, at kunne afholde disse møder. Der er en del emner, som politiet ønsker

at diskutere med os, da de ikke kender alle regler, der omfatter vores køretøjer. Der er også mange fortolkninger om, hvad der udgør sikker kørsel og hvornår man udgør en fare for andre. Dette har tidligere resulteret i vejledninger til, hvordan frontredskaber køres sikkert og hvordan en bagarm på en rendegraver sikkert placeres til kørsel på landevej.

Kilometerbaseret afgift på lastbiler

Den kilometerbaserede afgift har fået politisk flertal, og vi har været til møder med lastbilorganisationerne DTL og ITD, hvor den fremtidige kilometerbaserede afgift var det store emne. Afgiften er ikke et unikt tiltag kun for Danmark, men noget vi ser i lande som Tyskland og Holland med ca. de samme afgiftsstørrelser. Den kilometerbaserede afgift vil igen øge vognmændenes fokus på den kørsel, vi kan gøre med traktor og vogn.

NRMM - EU-typegodkendelseslovgivning for motorredskaber

NRMM er en helt ny typegodkendelsesordning for en "ny" køretøjstype. En konsulentvirksomhed blev ansat til at indsamle viden og udarbejde et udkast, der skal bruges som grundlag for den faktiske lovgivningsproces. Vi har haft flere personlige møder og kommet med mange kommentarer om, hvordan vi bruger motorredskaber, og hvor forskelligt det er fra lovgivningen for lastbiler. Vi har måttet forklare, at vi faktisk bruger tre- og femhulede køretøjer, der har forskellig form og størrelse i løbet af sæsonen. Det er vigtigt at bevare muligheden for bred anvendelse. Vi venter nu på den officielle reguleringsproces.

Strategi & Ledelse

2023 blev året med stigende renter og en faldende inflation. Der er dog stadig krig i Europa og generelt er der usikkerhed om hvad fremtiden vil bringe. I det forgange år er der også kommet konkret fokus på bl.a. klimaforandringer og dermed ansvarlig drift og udvikling af virksomhederne. CO2 regnskaber og ESG-rapportering er kommet på dagsordenen.

DM&E er klar med rådgivning og værktøjer som understøtter medlemsvirksomheder i denne situation og i 2023 er der taget initiativ til udvikling af ESG+

Udvalget for virksomhedsrådgivning

Der har været afholdt to møder i udvalget i det seneste år. På møderne har der været særligt fokus på de udfordringer, virksomhederne møder i forhold til udviklingen i samfundet og verdensøkonomien. Forhold, som har stor indvirkning på vilkårene for at drive virksomhederne nu og i fremtiden.

I efteråret 2023 blev Mads Rasmussen fra lokalforeningen i Herning valgt som formand for udvalget. Funktionen som formand er ny, og det forventes, at det vil styrke den løbende kontakt og sparring mellem medlemmerne og rådgivningen. Desuden er det hensigten, at formanden bliver udvalgets repræsentant ved ekstern kommunikation, særligt i politiske sager og ved interessevaretagelse på medlemmernes vegne.

Udvalgets medlemmer udviser altid stort engagement og støtter op om de tiltag, som foreningen iværksætter for at støtte medlemsvirksomhedernes udvikling. I 2023 er der blandt andet blevet drøftet udviklingen af værktøjet ESG+, ligesom nye abonnementsløsninger inden for arbejdsmiljø er blevet igangsat.

Husk, at udvalgets medlemmer bliver valgt i lokalforeningerne og er medlemmernes repræsentanter med indflydelse på foreningens arbejde inden for virksomhedsrådgivning.

Udvalget for virksomhedsrådgivning 2023

DM&E Herning	Mads Rasmussen, formand
DM&E Vendsyssel	Søren Ulrik Sørensen
DM&E Himmerland	Tobias Kristensen
DM&E Viborg	Carsten Jensen
DM&E Thy-Mors	Viggo Madsen
Vestjyske Maskinstationer og Entreprenører	Klaus Kirkeby Staal
DM&E Østjylland	Lars Rasmussen
Horsensegnens Maskinstationer og Entreprenører	Rasmus Bie
DM&E Midtjylland	Brian Kieffer
Sydjyske Maskinstationer og Entreprenører	Aksel Duedahl
DM&E Fyn	Jens Peter Slæbæk Nielsen
DM&E Sjælland	Tom Duvald
DM&E Bornholm	Jesper Hansen
DSF	Nickolai Schlechter

ERFA- Klubber i DM&E

ERFA-klubberne spiller en vigtig rolle i DM&E ved at fremme udveksling af erfaringer og viden. Disse klubber giver også mulighed for hyggeligt samvær med ligesindede i et uformelt fællesskab. Der er i øjeblikket over 20 aktive klubber, der mødes regelmæssigt, og nogle af dem deltager i et årligt regnskabsmøde, hvor de analyserer det forgangne år.

Her er nogle nøgleaspekter ved ERFA-klubberne:

- **Netværk:** For virksomhedsejere er et solidt netværk afgørende for forretningsmæssig succes. ERFA-klubberne giver deltagerne mulighed for at udvide deres professionelle netværk. De kan bruge hinandens netværk til at løse konkrete opgaver eller hjælpe hinanden med udfordringer. Netværket inspirerer også til nye muligheder og forbedringer af forretningsmodeller.
- **Ledelse og faglighed:** Møderne i ERFA-klubberne dækker et bredt spektrum af emner, herunder ledelse, økonomi og konkrete faglige spørgsmål. Diskussionerne omfatter ofte personaleledelse, rekruttering, fastholdelse af medarbejdere og administrative opgaver. Deltagerne deler løsningsforslag og erfaringer. Nogle gange fører disse diskussioner til konkrete handlinger og opfølgning på senere møder.
- **Sparring og tillid:** Som virksomhedsleder står man ofte alene med beslutninger om virksomhedens drift og udvikling. ERFA-klubbernes deltagere kan bidrage med nye perspektiver og hjælpe med at finde nye muligheder. Mange klubber bruger hinanden aktivt til sparring og rådgivning.
- **Samvær:** Det sociale samvær er vigtigt. Den rette kemi mellem deltagerne er afgørende for klubbernes funktion og udvikling. Uanset om møderne finder sted i dagtimerne eller til festlige lejligheder, trives medlemmerne i hinandens selskab.

ERFA-klubberne er således en værdifuld ressource for både erfarne og nye virksomhedsejere, der ønsker at dele viden, udvikle deres netværk og få sparring på relevante emner.

Strategi & Ledelse

ESG+

I 2023 kom grøn omstilling, bæredygtig udvikling og ESG-rapportering på dagsordenen.

Medlemsvirksomhederne oplevede stigende interesse fra finansielle partnere og kunder i forhold til ESG-rapportering med fokus på blandt andet CO2-udledning, elever, overenskomster, biodiversitet osv. Der er øget fokus på, hvordan og hvilke ressourcer der forbruges, hvordan medarbejdere behandles og hvilke moralske og etiske aspekter, der indgår i virksomhedernes beslutninger.

Derfor har DM&E udviklet et enkelt webbaseret værktøj, som kan hjælpe medlemmerne med at udarbejde deres egen ESG-rapport. Værktøjet er udviklet med en klar holdning om at gøre arbejdet med grøn omstilling og bæredygtig udvikling enkelt og handlingsorienteret. Arbejdet med ESG-rapportering skal give værdi i medlemmernes virksomheder. Mottoet er: Vi gør det enkelt!

Rapporten indeholder tre elementer:

1. Præsentation af virksomheden:

Her beskrives, hvad virksomheden gør i dag, og hvad virksomheden ønsker at gøre i fremtiden. Virksomheden præsenterer forretningsområder, formål, kundesegmenter, organisering og strategi.

2. Analyse af fokuspunkter:

I næste trin udvælges, hvilke områder inden for E (miljø), S (social) og G (god ledelse), der skal prioriteres i fremtiden. Dette gøres ved en afvejning af, hvad der har størst betydning for virksomhedens interesser og hvad der giver størst værdi for virksomhedens forretningsmodel. De udvalgte strategiske fokusområder bringes videre i punkt 3: Virksomhedens handlingsplan.

3. Handlingsplan for næste år:

Sidst, men ikke mindst, planlægges, hvilke tiltag der skal gennemføres i det kommende år inden for de valgte fokusområder for at realisere de ønskede målsætninger. Herved formuleres der konkrete mål og handlinger for en bæredygtig udvikling i virksomheden.

ESG; krav eller mulighed?

Virksomhederne kan vælge at forholde sig til de nye forventninger og krav med fokus på de muligheder, det giver, eller vælge kun at efterkomme de krav, som kommer.

For dem, der vælger den første tilgang, kan den grønne dagsorden give nye muligheder med nye forretningsområder, konkurrencefordele og optimering af egen forretning. For eksempel giver det god mening at reducere brændstofforbruget igennem ændret adfærd i forbindelse med mindre tomgang og ændret kørestil. Det giver både bedre økonomi og reduceret CO2-udledning.

Øget opmærksomhed på forbrug af ressourcer og mindre materialespild bidrager også til en bedre økonomi. Måling, målsætning og opfølgning igennem opsamling af data og dokumentation er et værktøj, som finder anvendelse både i økonomistyring og ESG-rapportering.

Hvis du vælger at se muligheder ved at gå positivt ind i arbejdet med bæredygtighed og ESG-rapportering, bør du arbejde strategisk med de muligheder, som viser sig på markedet. Samtidig skal der også arbejdes med de udfordringer eller risici, som kan vise sig. I fremtiden vil andre parametre end prisen have betydning for kunderne og andre forretningsforbindelser.

&
DM&E
ESG+

Økonomi & Analyse

Foreningens ydelser på driftsøkonomiområdet omfatter Indeksberedner, VAKS Regnskabsanalyse med Benchmarking, Normtal, MAX Driftsanalyse samt øvrige kalkulationer.

Normtal

Der er udarbejdet Normtal 2022 på baggrund af 129 regnskabsanalyser, som danner grundlag for brancheregnskabsstatistik. Normtal 2022 er opdelt i 4 hovedgrupper og er yderligere opdelt i undergrupper efter nettoomsætning.

Hovedgruppe	Undergrupper
1. Landbrugsmaskinstationer	(0-5 mio., 5-10 mio., 10-20 mio. og > 20 mio.)
2. Allround-virksomheder	(5-10 mio. og > 10 mio.)
3. Entreprenørvirksomheder	(0-5 mio., 5-10 mio. og > 10 mio.)
4. Skoventreprenører	(0-4 mio. og > 4 mio.)

Baggrunden for opdelingen i undergrupper er, at omkostningsstrukturen ændrer sig med stigende omsætning. Det har forbedret mulighederne for præcis benchmarking, idet omkostningsstrukturen mht. arbejds løn, diesel, eget landbrug og afskrivninger varierer mellem virksomhedsgrupperne.

De virksomheder, som ikke kan placeres som enten en landbrugsmaskinstation eller en entreprenørvirksomhed, kaldes allround virksomheder. For skoventreprenørernes vedkommende beskæftiger man sig udelukkende med skovarbejde.

Normtal 2022 er tilgængelig på foreningens hjemmeside for medlemsvirksomheder.

VAKS Regnskabsanalyse med benchmarking

Foreningen har udviklet et benchmarkingprodukt kaldet VAKS, som tager udgangspunkt i en regnskabsanalyse, hvor det er muligt at få en nøje sammenligning med lignende virksomheder.

Dette produkt viser virksomhedernes potentiale for at styrke de stærke sider og få kastet lys over de svage sider, idet alle omkostningerne opdeles i 4 grupper (se figur 1).

Figur 1.

Gruppe	Forklaring
1	Bedste 25 pct.
2	Næstbedste 25 pct.
3	Næstdårligste 25 pct.
4	Dårligste 25 pct.

Omkostningsudvikling i 2023

Overordnet faldt omkostningsudviklingen til ca. 0 -1 %.

For landbrugsmaskinstationer er de samlede omkostninger for 12 md faldet omkring -0,2 %.

For entreprenører er de samlede omkostninger for 12 md steget omkring 0,9 %.

For skoventreprenører er de samlede omkostninger steget 0,3 %.

- Timelønomkostninger iflg. overenskomst (inkl. feriepenge samt øvrige sociale omkostninger) er steget fra 235 til 242. Procentvis er stigningen 3 %.
- Entreprenør- og transportdiesel er faldet ca. 8 % og farvet diesel er faldet 9 %. (12 md).
- Nettoprisindeks er steget med 0,3 %. (12 md)

Der beregnes løbende specifikke omkostningsindeks for de 3 branchegrene med vha. Indeksberedner.

Det kan opfordres til, at den enkelte virksomhed tager aktivt stilling til, hvorledes man vil håndtere omkostningsudviklingen, hvis man ikke allerede har gjort det.

Kalkulatus online

På foreningens hjemmeside findes seneste udgaver af Kalkulatus specifikt for de tre branchegrene: Maskinstation, Entreprenør og Skov. Der findes historiske data for vedligeholdelse samt salgsandel (effektivitet) for mange maskingrupper til beslutningsstøtte vedrørende investeringer.

I takt med de førømtalte omkostningsstigninger er det blevet endnu mere relevant at regne på maskinomkostninger. Det koster ikke noget at regne på omkostningerne, derimod kan det koste, hvis man ikke gør det.

Økonomi & Analyse

Maskinvurdering

Der er sket en stigning i udførte maskinvurderinger for medlemsvirksomheder i det seneste år. Den uafhængige maskinvurdering tager udgangspunkt i princippet om going-concern – altså maskinens værdi ved en fortsat driftsmæssig brug i virksomheden. Maskinvurderingen kan anvendes som led i en virksomhedsoverdragelse eller som verifikation af virksomhedens værdier overfor tredje-part (bank etc.)

Spørgeundersøgelser

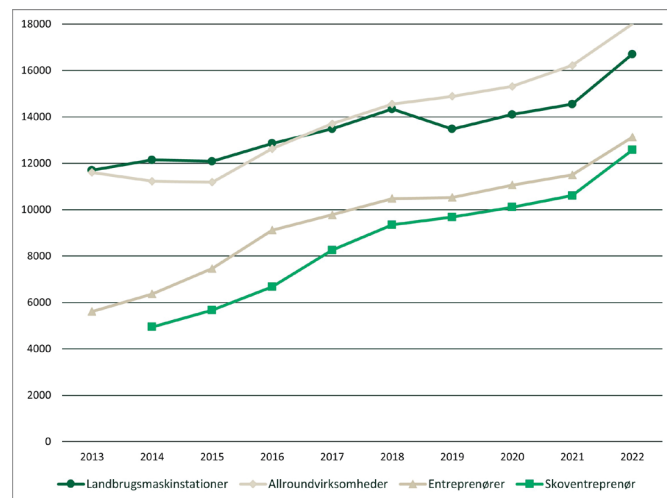
Årets spørgeundersøgelser har været bredt fundet:

- Nedrivningens udbredelse hos entreprenører
- Prisdannelse for flis hos skoventreprenører
- Udbredelsen af plantepleje med marksprøjte hos landbrugsmaskinstationer

10-års udvikling for virksomheder i erfaklubber

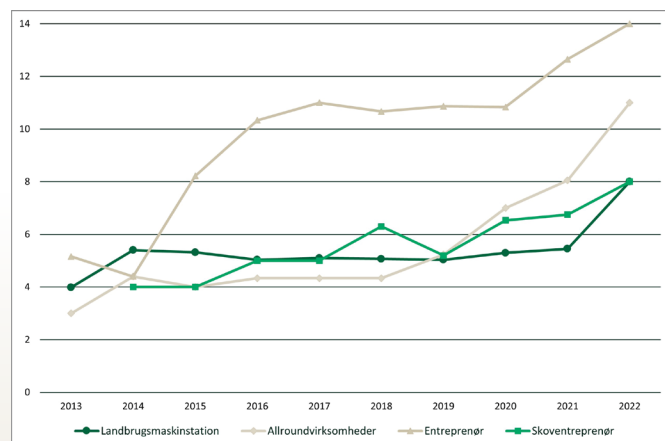
Når man ser tilbage på udviklingen for virksomhederne i foreningens 19 erfaklubber over de sidste 10 år, er omsætningen steget ca. 50 % for alle branchegrene. Det er det samme som en gennemsnitlig stigning på 4,1 % pr. år. Se figur 3.

Figur 3. Udviklingen i nettoomsætning i erfaklubber 2013 – 2022

Udviklingen i afkastningsgrad beregnet som et branchegennemsnit er især steget fra 2020 til 2022, men har ellers lagt på et pænt niveau for alle branchegrene. Især entreprenører er løbet stærkt siden 2015. Afkastningsgrad viser forventning af den investerede kapital ift. balancen. Dermed kan man måle sig med andre brancher.

Figur 4. Udviklingen i afkastningsgrad (%) i erfaklubber 2013-22

Arbejds miljø

Vi ser stadigvæk en udfordring i arbejdsmiljøet i branchen. Branchen har desværre betegnelsen som en farlig arbejdsplads - en titel, som vi gerne vil ændre. Årsagen er, at der stadig sker for mange ulykker i vores branche.

Arbejdspladsvurdering (APV'en) skal alle virksomheder udarbejde efter arbejdsmiljøloven, når der er ansatte medarbejdere på virksomheden. Arbejdspladsvurderingen bruges som et redskab til at sætte fokus på arbejdsmiljøet i virksomheden. Det er vigtigt for virksomhederne, at der sker en løbende opdatering, f.eks. den lovpligtige årlige arbejdsmiljødrøftelse, ellers mindst hvert 3. år eller når der sker væsentlige ændringer i virksomhedens forhold.

DM&E arbejdsmiljø har udarbejdet en ny APV-model til 2023 med nyt design og arbejdsmiljøkort tilpasset de nye krav. Medlemmerne kan med fordel anvende denne i deres interne arbejde med arbejdsmiljøet. Arbejds miljømappen er specielt tilrettet følgende brancher:

- maskinstation-landbrug,
- maskinstation-entreprenør,
- entreprenør-kloak, jord og anlæg samt
- entreprenør-skov.

APV'en fås både som papirudgave (mappe) og som digital udgave (usb).

I 2023 har DM&E arbejdsmiljø hjulpet mere end 75 medlemsvirksomheder samt andre, der har forespurgt om hjælp til dette.

Nyt fokus

En ny satsning fra DM&E arbejdsmiljø er muligheden for at indgå en abonnementsaftale for medlemsvirksomhederne. Denne ordning, der trådte i kraft i december 2023, betyder, at vi hjælper med at sætte arbejdsmiljøet på dagsordenen i virksomheden, og virksomhederne kan hurtigt få den nødvendige viden og hjælp, når der opstår problemer (med fortrinsret). Der er allerede indgået flere aftaler i 2023, og der er flere på vej.

Forhør dig gerne nærmere om abonnementsaftalens indhold.

Derudover hjælper vi med at sætte fokus på, hvad der skal til 360 grader rundt om medarbejderen med hensyn til punkter som personalepolitik, personalehåndbog, APV, ansættelsesforhold, MUS og GDPR.

360°

Kurser:

Vi har afholdt følgende kurser i 2023 med god tilslutning:

- **ADR-kursus kap. 1.3 - håndtering og transport af farligt gods under frimængden**
Vi har i 2023 holdt omkring ca. 100 kurser og har haft ca. 1050 kursister igennem.
- **Sagkyndig-kursus- sikkerhedseftersyn af maskiner, tekniske hjælpemidler og inventar**
Vi afholder også løbende kurser om sikkerhedseftersyn af maskiner, tekniske hjælpemidler og inventar. Disse kurser giver virksomhedsejere og medarbejdere den nødvendige viden til at kunne gennemføre det lovpligtige sikkerhedseftersyn af deres egne maskiner, tekniske hjælpemidler og inventar. Kurset omfatter desuden opdateringer af arbejdsmiljøloven.
- **Basiskursus arbejdsmiljørepræsentant**
Endelig arbejder vi sammen med SEGES og GLS-A om at kunne gennemføre basisuddannelsen for nyvalgte arbejdsmiljørepræsentanter. SEGES varetager kurset og dets gennemførelse. Der deltages også i at arrangere arrangementer i samarbejde med GLS-A og SEGES i arbejdsmiljø, f.eks. arbejdsmiljøkonferencer, der også kommer i 2024.

Der er penge i sikkert og sundt arbejdsmiljø

Forsikring

Endnu et år er gået og det er tid til et tilbageblik på 2023.

Forsikringsmarkedet var i 2023 fortsat præget af stigninger og inflationsvarslinger. Vi så enkelte stigninger på op til 30%, stigninger der blev varslet af fleste forsikringsselskaber.

For de medlemmer der er forsikret i DM&E Forsikring undgik vi generelle varslinger, primært på grund af den abc-model der gælder for ordningen og den volumen der er i ordningen.

I løbet af året har vi budt velkommen til 65 nye medlemmer i DM&E Forsikring, en markant udvidelse. Tak for tilliden.

Vi betjener ved årets udgang 390 medlemsvirksomheder.

Skadeudviklingen i aftalen forløber som forventet. Året har budt på enkelte større brandskader. Vi ved, at alle gør hvad de kan for at undgå disse brande, men vi henstiller til at man gør en ekstra indsats for at forebygge skader, dette også set i forhold til at undgå personskader.

FPR nyder til stadighed større og større glæde af samarbejdet med konsulenterne i DM&E-huset i Vejle. Samarbejdet bliver styrket fra dag til dag og begge parter bliver klogere på henholdsvis forsikring og medlemmernes virke i de forskellige brancher.

I 2022 blev der igangsat et samarbejde med Mediegruppen, for at styrke bevidstheden om DM&E Forsikring blandt foreningens medlemmer. Samarbejdet er fortsat i 2023 og vi vil i 2024 løbende informere om forhold vedr. risiko og forsikring der er relevante for DM&E's medlemmer.

Vi ser nu frem mod Vidensdagene til januar 2024 og håber på endnu flere interesserede medlemmer der vil kigge forbi og se vores oplæg- eller blot komme forbi til en snak om deres muligheder i DM&E Forsikring.

Vi kan med stolthed oplyse at Sune, som til daglig holder til på kontoret i Vejle, har bestået sin forsikringsmæglereksamen med topkarakter.

2023 blev også året hvor to af vores dygtige forsikringsmæglere Casper Munch og Thomas Høy, er blevet optaget som partnere i FPR. De fleste i DM&E kender nok bedst Thomas, da han har været med omkring aftalen, siden samarbejdet mellem DM&E og FPR startede i 2012.

Alle i FPR, takker for samarbejdet med de gode og dygtige mennesker i DM&E, Forsikringsudvalget der er med til at skabe rammerne for vores arbejde, samt selvfølgelig de af foreningens medlemmer, der har valgt at bruge DM&E Forsikring og dermed FPR som samarbejdspartner.

Vi ser frem til 2024 og håber at endnu flere vil give FPR muligheden for at hjælpe deres virksomhed med at sikre de rigtige løsninger omkring deres forsikringer.

FORSIKRINGSMÆGLER A/S

Pension

Da 2023 startede var der indtegnet ca. 75 medlemmer i DM&E pension – dette var også målet for 2022.

Målet for 2023 var at der skulle være indtegnet 150 medlemmer ved udgangen af 2023 og ved udgangen af 2023 er der indtegnet 150 medlemmer.

For 2024 er målet, at der indtegnes 100 medlemmer – så antallet kommer op på 250 indtegnede medlemmer.

Da interessen og behovet for DM&E Pension er så stor hos de enkelte medlemmer – ansatte vi en konsulent, som skulle hjælpe til med at servicere og rådgive medlemmerne.

Personen vi ansatte havde ikke den rette "DM&E indstilling" og samarbejdet sluttede efter kort tid - desværre havde vi nogle uheldige kundesager, men det har vi rettet og kompenseret for hos de medlemmer, som oplevede det.

I stedet har jeg fået en kollega i det nord/midtjyske Casper, som er kommet rigtig godt i gang og som har den rigtige indstilling og tilgang til medlemmerne – det bliver godt.

Min erfaring er, at der stadig er stort behov

blandt medlemmerne og deres ansatte for information og rådgivning omkring DM&E Pension.

De spørgsmål jeg oftest får:

- **Dækning ved sygdom:**

Hvad betyder det for min virksomhed økonomisk, hvis jeg bliver syg?

Hvad betyder det for min familie, hvis jeg bliver syg?

Hvis jeg har en dækning ved sygdom – betaler jeg den rigtige pris?

Har jeg korrekt udløbsalder på min forsikring?

- **Dækning ved dødsfald:**

Hvordan kan jeg sikre min familie og min virksomhed, hvis jeg dør?

Er min livsforsikring korrekt?

Betaler jeg den rigtige pris?

- **Pensionsopsparing:**

Betaler jeg nok til pension?

Hvor meget kan jeg indbetale til pension?

- **Sundhedsforsikring**

Kan jeg få min familie med på sundhedsforsikringen?

Kan mine ansatte få en sundhedsforsikring?

Det er det, vi hjælper medlemsvirksomhederne og deres ansatte med, så de får overblik over deres egen situation – får de korrekte forsikringsdækninger – betaler den korrekte pris for forsikringsdækningerne og sidst men ikke mindst mulighed for, at få forsikringsdækninger, da helbredskravene er minimale.

Der hvor vi har kunnet forbedre vilkårene har vi oplevet er der ikke er de rigtige dækninger, at prisen på dækningerne er markant højere end markedsprisen og ledende medarbejder og ejere er tegnet ind i en forkert pensionsordning, typisk i Pension Danmark som kun er for timelønnede.

Afslutningsvis vil jeg takke for den positive modtagelse vi får, når vi henvender os medlemsvirksomhederne – de har altid tid til, at lytte på os.

Vi ser frem til et spændende 2024.

Söderberg
& Partners

En rød tråd

At en forening har bestået i 60 år, er ikke uden grund, men på grund af løbende tilpasning. Med ændret logo og nu også hjemmeside, taler man om en kommunikativ og visuel ændring af DM&E.

Der er sat nye mål, og i kommunikation skal vi være skarpere på vores budskaber til alle målgrupper. Det betyder også, at opdelingen af brancher ikke længere er opdelt i farver, men med enkle ikoner, der skal signalere, at selvom nogle forhold er opdelt, kan du som medlem få hjælp af os, uanset fra hvilken branchegren du er fra.

Kernefortællingen

DM&E har udskiftet logoer, og så blev det tid til hjemmesiden. I juli måned 2023 blev den nye hjemmeside lanceret - en ny og forbedret hjemmeside, med informationer til vores store netværk.

Tiltaget blev lavet, for at skabe et nutidigt udtryk og skabe et forbedret univers til medlemmerne. Visionen var at skabe to platforme, der på en og samme måde viser hvem DM&E er, hvad vi står for og kæmper for, med nøgleordene enkelthed og let tilgængelighed.

Vi har skabt en platform til omverdenen og en til medlemmerne. Her bliver man mødt af nye farver og tydeligere budskaber, som fortæller klart og tydeligt om brancheorganisationens kernefortælling, hvad vi kæmper for i Danmark og i CEETAR-regi i EU og om de tre branchegrene.

Som et vindue udadtil er hovedsiden en platform til omverdenen, et univers, hvor der kan kommunikeres til flere målgrupper, heriblandt pressen, politikere, diverse leverandører og forhandlere, samt potentielle medlemmer.

Ved at adskille de to universer, bliver det muligt at kommunikere klart og tydeligt til de forskellige målgrupper.

Top fem historier, der er klikket mest på, på hjemmesiden:

1. *Telefonen begyndte bare at ringe med det samme*
2. *Sådan kører du lovligt med jorddumperen*
3. *Kære DM&E medlem med familie*
4. *Er denne kinesiske plante for god til at være sand*
5. *Hvem må montere gulvafløb i terrændæk mod jord*

Velkommen til dit vidensunivers

Kræfterne er også blevet lagt i medlemssiden og universet for, at du som medlem nemt kan tilgå alt lige fra love, regler og rammer, til diverse kontrakter og værktøjer, der vedrører din branche. Et medlemsunivers, der stiller skarpt på de mange medlemsfordele, man får. Derudover er det gjort tydeligt hvilke områder vi tilbyder rådgivning og sparring.

En del af medlemsuniverset er din egen profil, hvor du her kan gemme diverse dokumenter og favorisere de områder du benytter mest – for her at du let og overskueligt kan tilgå de ting, der er mest relevant for lige netop dig. Medlemssiden kan mange ting, men her er 4 ting, som gør det nemmere for dig:

1. Du får din egen profil med 'mit DM&E'

Du kan se den lokalforening du hører til og diverse dokumenter, nyheder og kurser du har 'hjertet'.

2. Vi kæmper for din sag

Vi arbejder hver dag, på at sikre dig de bedste vilkår, til arbejdet med din virksomhed

3. Du får genveje og værktøjer

Du vil let kunne komme til de værktøjer og information du skal bruge, til at opnå indsigt, så du kan udvikle hvad du ønsker inden for din virksomhed

4. Du får ekstra gode medlemsfordele

Fordele og indsigt, der varetager dine interesser og sikrer hvad du har brug for inden for din branche, alt lige fra professionel rådgivning og faglig sparring, til brancheforsikring og pension

Hjertefunktionen

Som noget helt nyt kan du på medlemssiden under 'mit DM&E' gemme dokumenter, nyheder, samt kurser og events. Det betyder, at du aldrig mere behøver at lede efter indhold, som f.eks. ansættelseskontrakter eller Kalkulus, da indholdet vil ligge på din profilside, indtil du beslutter dig for at fjerne det igen. Du ser de små, grønne hjerter flere steder på medlemssiden.

Optimeret kalendersystem

Hjemmesiden bruges i høj grad også til vores mange aktiviteter, kurser og arrangementer, hvor vores kalendersystem, gør det muligt at følge med i kommende arrangementer og nemt tilmelde sig direkte via en tilmeldingsformular.

Følger branchen og bliver opdateret

Vi er et videnscenter, der har fingeren på pulsen, når det kommer til nyheder indenfor brancherne; maskinstation, entreprenør og kloakmester, samt skoventreprenør. Vi har i år udgivet 38 DM&E Nyt, med rødguldende og konkurrenceforbedrende branchenyheder til medlemmerne. Medlemmerne flytter verden fremad og derfor er det vigtigt at de kan holde sig opdateret på nyheder i deres branche. Vi ser nyhedsbrevet som en vigtig kommunikationskanal, der samler den brede vifte af indhold fra hjemmesiden, magasinet og sociale medier. Som nuværende læsere af nyhedsbrevet sikkert allerede har bemærket, opdeler vi indholdet efter vores tre faggrene. Dette gør det lettere at springe videre til det indhold, som er interessant for den enkelte læser. Det er et stort ønske, at alle vores medlemmer skal have lyst til at åbne nyhedsbrevet, derfor justerer vi løbende og forbedrer indholdet.

Vi hører meget gerne fra dig, hvis du har nogle idéer til, hvordan vi kan optimere nyhedsbrevet.

Et magasin, der kommer rundt i alle branchens kroge

Igen i år har vi udgivet 12 magasiner af vores branchemagasin DM&E Magasinet. Formålet med magasinet er hver måned at sende et genarbejdet magasin ud til medlemmerne, hvor indholdet er tilpasset medlemmerne, og hvor vi formidler den nyeste viden på et højt fagligt niveau. Et aktuelt magasin, der hver måned har et nyt fokus, der belyser et fagligt emne, eller sætter fokus på medlemmerne og deres arbejde. Derudover at bidrage med råd til at forbedre virksomhedsdriften inden for hver branchegren. I 2023 har vi i magasinet bl.a. haft fokus på maskiner, ansættelse, budget, unge i fokus, forsikring, arbejdsmiljø og ESG. I november udkom magasinet med nye farver og nyt indhold. Væk er de gamle farver for hver branchegren – i tråd med DM&Es nye, moderne design, så kommunikationen og det visuelle udtryk online, hjemmeside og selv på skjorterne hænger sammen og skaber den røde tråd, som DM&E ønsker at skabe. Derudover er

magasinet blevet slanket, så artikler er kortere og skåret ind til benet og lettere at fordøje i en travl hverdag.

Landbrugsmedierne står for at få nogle historier på blokken, skrevet og sendt Magasinet til tryk.

Andre af magasinets grundpiller skaber de fagligt stærke DM&E konsulenter i samarbejde med kommunikationsafdelingen.

Men hvorfor ændre på 'klæderne'? Der er en mening med galskaben, som starter da DM&E præsenterede det nye look på årsmødet sidste år. Her var målet at skabe tydeligere holdninger – politisk såvel som medlemmers tilværelse i deres bedrift, samt at skærpe debatten.

Noget der ikke har ændret sig, er den faglig viden og inspiration til alle faggrene.

Har du kommentarer til magasinet, hører vi meget gerne om det.

Sociale medier

I forlængelse af målet om at skabe den røde tråd og fange medlemmerne, om de er læsere det ene eller det andet sted, så er det vigtigt at sprede budskaberne på alle platforme, for at ramme flere. Derfor er DM&E udover Magasinet, hjemmeside og nyhedsbreve, også til stede på flere sociale medier. Med en tilstedeværelse på Facebook, LinkedIn og YouTube har vi opnået flere tusinde følgere og abonnenter, der hele tiden kan følge hvilke møder, events og aktiviteter vi deltager i og hvorfor, samt branchespecifikke nyheder og kurser. Derudover har der også været et ekstraordinært fokus på hjemmesiden og en introduktion til delementerne, så medlemmerne fik optimalt udbytte af deres medlemskab i det nye univers. DM&E's virksomhedsprofil(er) på Facebook og på LinkedIn er med til at nå endnu længere ud med de gode budskaber, når vi f.eks. skriver pressemeddelelser og ytrer os om forhold i branchen.

Giv et like og vi holder dig opdateret!

DM&E Junior

DM&E Junior holdt generalforsamling den 19. januar 2023 i Vingsted. Mikkel Olesen blev genvalgt til formand og Nicolai Sejer blev ligeledes genvalgt i bestyrelsen. Rene Høgh og Andreas Kieffer blev valgt ind som suppleanter. Valg af revisorer faldt på Søren Holdensen og Lasse Sørensen. Formand Mikkel Olesen fremlagde årsberetningen i DM&E Junior. Han fortalte bl.a. om foreningens sommertur. Det var en god og inspirerende tur – dog ville DM&E Junior gerne have haft en større opbakning og flere tilmeldte. Det blev diskuteret om det var muligt at tage på en todages tur udenfor maskinstationens højsæson. Desuden blev der snakket om at optage nogle tema-dage i Vejle med forskellige emner, der passer til juniorernes situation som generationsskifte, pension osv.

DM&E Junior på tur til Samsø

I juni var DM&E Junior på sommerudflugt til Samsø med virksomhedsbesøg hos Brdr. Kjeldahl. Turen gik til, hvad der menes at være landets mest solrige sted, og det må siges at holde stik. Det blev en lun tur til Samsø, hvor juniorerne samledes ved Hou Færgehavn for at drage mod solskinsøen.

Færgen tog en times tid, så der var lige plads til morgenmad inden det spændende virksomhedsbesøg hos Brdr. Kjeldahl, som blandt andet producerer de kendte Samsø-kartofler. Her tog holdleder, indsats-leder og mekaniker, Thomas Peter Kjeldahl, og kort tid efter faderen Søren Peter Kjeldahl imod og fortalte virksomhedens historie og viste rundt i de fem forskellige afdelinger, firmaet rummer.

Ja man bliver næsten helt forpustet, ikke kun over de mange titler, de har, men også over de mange områder, Brdr. Kjeldahl I/S råder over. Og de gør det med et overskud, som ikke alle har.

Lige så snart vi trådte ind i lokalet for at lære mere om deres historie, kunne man mærke Søren Peters lune og opmærksomme tilgang til tingene – og et meget stort fokus på trivsel og arbejdsmiljø for ikke kun medarbejdere, men også øens beboere. Det viste sig også, da en hobby hurtigt blev til livsstil, og brødrene overtog Samsø Redningskorps.

Ikke nok med at komme på tæt hold med grøntsagerne og få de forskellige samleband at se, men der blev der også sparket dæk og rørt ved de store maskiner ved entreprenør-afdelingen og i maskinværkstedet.

Derefter gik turen fra nord til syd Samsø, hvor koncentrationen og øjnene blev endnu større, da de store brandbiler og ambulancer blev vist frem. Her fortsatte det imponerede indblik i, hvordan et øsamfund fungerer og skal kunne forsyne sig selv, da der ingen andre er, der kommer og hjælper. Det tager i hvert fald noget tid, før det kommer frem – om det er varer eller redningshjælp.

De gode oplevelser og gode sammenhold fortsatte, da konkurrencen begyndte mellem juniorerne, om hvem der skød sig bedst ind i naturen. Og nogle ramte da også lerduerne, da det sidste besøg gik til Skydecenter Harpeshøj.

Fyraftensmøder

DM&E afholdte to fyraftensmøder i løbet af året. I marts var der god stemning til fyraftensmødet, hvor Merete Hellesøe gav tips og tricks til branding af virksomheden og sig selv med hjemmeside og sociale medier. Senere var der hygge, buffet og bowling.

Den sidste dag i november afholdt DM&E Junior fyraftensmøde og efterfølgende julefrokost. De fremmødte fik en grundig gennemgang af hvordan GPS og 3D-styrning kan bruges i praksis af projektleder Danni Brask fra VKA ApS. En gennemgang som var både levende og lærerig. Herefter viste Jonas Hermansen, Leicas nyeste produkter og gav et indblik i hvordan udviklingen af nye produkter og ydelser, kommer til at forme fremtiden, for den moderne entreprenør.

I det sidste faglige indlæg, inden julefrokosten, fortalte chefkonsulent Thomas Kristensen, hvordan GPS og droner allerede nu er ved at ændre, hvordan nogle opgaver udføres af maskinstationerne.

Aftenen blev afsluttet med en hyggelig julefrokost i Vejle. Desværre var der nogle afbud pga. af snevejret, men de fremmødte fik en lærerig og hyggelig eftermiddag/aften.

Styrker dig fagligt og giver dig socialt fællesskab

DM&E Junior tager ikke kun på udflugter og social events sammen, men er også et netværk der er vigtigt for de unges videre karriere.

- Selvom de måske er opvokset på skødet i en traktor eller med ude på vejene, er tingene stadig nye og de har tit mange hatte på de skal jonglere imellem, i den nye stilling
- De skaber et netværk og kan sparre med hinanden – udover den professionelle rådgivning i DM&E har de her mulighed for at sparre med jævnaldrende, der måske står i samme situation som dem
- De kan igennem sparringen med hinanden, drøfte udfordringer og muligheder og måske endda brainstorme med hinanden – hvad gør de andre og er der nogle ting vi selv kan gøre bedre – hvad har andre lært og kan vi undgå de samme fejl?

Bestyrelsen i DM&E Junior

Mikkel Olesen, Rødding

Emil Gad, Skærbæk

Jeppe Nielsen, Tjele

Emil Bang, Kibæk

Nikolai Sejer Pedersen, Vildbjerg

Du er altid velkommen til at komme med forslag til bestyrelsen.

Pigegruppen

DM&E Pigegruppe – gik kunstnervejen

I DM&E's medlemsvirksomheder er størstedelen af medarbejdere og ejere mænd, og hvis pigerne gerne vil være en del af et netværk med ligesindede piger, der primært arbejder sammen med mænd eller ledsager en medlemsvirksomheds-ejer, anbefales det at deltage i arrangementer organiseret af DM&E pigegruppen og blive en del af fællesskabet.

39 glade piger deltog i et arrangement med temaet kunst, kultur og kreativitet i Silkeborg den 27. - 28. oktober. Vi blev udfordret inden for smykkefremstilling, Silkeborgs historie, papirfremstilling på papirmuseet, papirtårnet og kunstska-belse i ler på Jørn museet. Samtidig var der masser af tid til at udveksle erfaringer og få gode råd om, hvordan man klarer sig i maskinstations- og entreprenørbranchen.

2024 er allerede godt i gang, da der er et arrangement på Vingsted Hotel og Conferencecenter den 18. og 19. januar. Der er udarbejdet et program ud over det faglige program med temaet glæde både indeni og udenpå.

Den næste pigetur vil vare 2 nætter og vil gå til Bornholm fra den 26. - 28. september 2024 - så sæt et stort X i kalenderen.

Styregruppen DM&E Pigegruppe

Susanne Petersen

Bodil Madsen

Gitte Lauth Nørregaard

Lene Poulsen

Hvis nogen er interesserede i at være med til at planlægge DM&E pigegruppens kommende arrangementer, er de velkomne til at kontakte os.

Seniorgruppen

Året der gik i DM&E Seniorgruppe

DM&E Seniorgruppe er for dem, der har trukket sig fra at drive virksomhed, men som stadigvæk har interesse i, hvad der sker i branchen og i DM&E, samtidig med at det giver mulighed for at vedligeholde og skabe nye relationer. Samtidig er medlemmerne i seniorgruppen gode ambassadører for DM&E og branchen, og de spreder kendskabet til foreningen. Ved slutningen af året er der 162 medlemmer i seniorgruppen, hvilket er en nettotilgang på 12 medlemmer.

Gode arrangementer

Den 16. april var der årsmøde på Hotel Pejsegården med 55 deltagere. Desværre kunne formanden for seniorgruppen, Marius Pedersen, ikke deltage, så næstformand Knud Sigurd Thomsen aflagde en flot beretning. Der var skriftlig valg-handling, og bestyrelsen blev enstemmigt genvalgt. Kurt Ludvigsen præsenterede sensommer-turen til Lolland og Falster, og han gjorde det så godt, at mange af deltagerne tilmeldte sig med det samme.

Dagen bød også på et spændende indlæg fra branchedirektør Bent Juul, som bl.a. handlede om udviklingen af DM&E's logo gennem tiden.

Leif Fabricius, skolelæreren fra Vestjylland, der endte i showbizz med Finn Nørbygaard og som leder af Esbjerg-revyen, sluttede eftermiddagen humoristisk af. Om aftenen var der som tradition en hyggelig festaften.

Fra den 12. til den 14. september gik turen til Lolland Falster med en dygtig kvindelig buschauffør og 46 glade seniorer. Der var blandt andet besøg hos Krenkerup Gods og bryggeri, Dodekalitten og Frederiksdals Gods og Døllefjelde Maskinstation. De lokale Birte og Kurt Ludvigsen indviede deltagerne på fantastisk vis i, hvad Lolland og Falster virkelig kan.

Bestyrelse og sekretariat

Erik Groth har af helbredsmæssige årsager trukket sig som sekretær for seniorgruppen. Den rolle varetages nu af Lene Poulsen fra DM&E med hjælp fra Ann-Mari Gude-Schmidt. Erik Groth fortsætter med at hverve medlemmer til seniorgruppen, og han gør det godt, da han kender rigtig mange mennesker i branchen. Stor tak til Erik Groth for hans store indsats som sekretær og ikke mindst til Eva Groth, som altid hjælper til.

Anne Kirstine Møller skriver artikler til Maskinstationen og Landbrugslederen og informerer om livet i DM&E Seniorgruppe. DM&E Magasinet bringer også spændende historier og portrætter om seniorerne. Alle DM&E Senior medlemmer får både Maskinstationen og Landbrugslederen samt DM&E Magasinet tilsendt uden beregning.

Næste år

Også i 2024 er der planer for arrangementer i seniorgruppen, så sæt X i kalenderen:

- Tirsdag den 16. april 2024 er der Seniorårsmøde på Hotel Pejsegården, hvor der blandt andet vil være et foredrag med Helge Sander.
- Tirsdag den 3. september til den 5. september 2024 er der tur til Himmerland. Mette og Kaj Christensen fra lokalområdet har sammensat et spændende program.

Invitation til begge arrangementer kommer først på året.

Bestyrelsen i DM&E Seniorgruppe

Marius Pedersen

Knud Sigurd Thomsen

Anne Kirstine Møller

Tom F. Pedersen

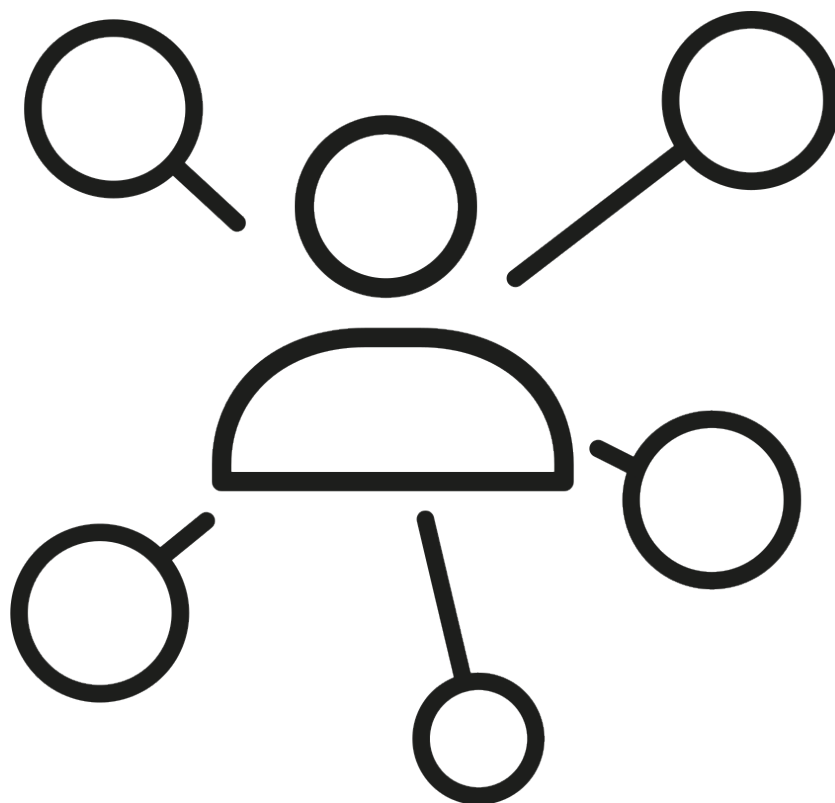
Børge Christiansen

Netværksrelationer

AgroTech	www.agrotech.dk
Ceettar	www.ceettar.eu
Dansk Agroindustri	www.danskagroindustri.dk
Dansk Byggeri (DI)	www.danskbyggeri.dk
Dansk Maskinhandlerforening	www.danskmaskinhandel.dk
Danske Halmleverandører	www.danskhalm.dk
Danske Sukkerroedyrkere	www.danskesukkerroedyrkere.dk
Erhvervsakademi Aarhus	www.eaaa.dk
Foreningen Danske Kloakmestre	www.danskekloakmestre.dk
GLS-A Arbejdsgiverforening	www.gls-a.dk
Jordbrugets Uddannelsescenter	www.ju.dk
Landbrug & Fødevarer	www.lf.dk
LandbrugsMedierne	www.landbrugsmedierne.dk
Miljøstyrelsen	www.mst.dk
Rørcentret – Teknologisk Institut	www.teknologisk.dk
Sikkerhedsstyrelsen	www.sik.dk
Specialudvalget for foderproduktion og græsmarksdrift	www.landbrugsinfo.dk
Sverige og Skånes Maskinstationer	www.skanesmaskinstationer.se
Videncentret for Landbrug - SEGES	www.seges.dk

Afslutning

Nu har I hørt historien. Lidt om, hvad det forgangne år generelt handlede om, men selvfølgelig mest om året i DM&E.

Hvad byder det nye år så på? Det er jo altid det spændende spørgsmål til sidst.

Ser vi på entreprenørerne, vil der være masser af opgaver, måske på et lidt lavere niveau end sidste år.

Men det er vel også sundt for alle, at det ikke kører for hårdt. Alle bør kunne følge med, også medarbejderne.

Maskinstationerne går ind i en spændende, men omskiftelig tid. Det er svært at lave budgetter med de sammenlægninger og nedlæggelser, der sker i landbruget. Antallet af heltidslandbrug bliver færre, nogle bliver store og vil helt sikkert udføre mange opgaver selv.

Det er svært at spå om, hvor kvægbruget ender, så længe de har en CO₂-afgift svævende over hovedet. Jeg har fuld forståelse for, at de er tilbageholdende. Men det er altid sådan, at når der kommer en ny sang, skal vi være klar til at synge med.

Skovfolket bliver heller ikke overset. Hvor meget flis får vi lov til at bruge i fremtiden? Må vi udnytte alle de ressourcer, der findes i de danske skove,

til alles bedste, også klimaet? Eller skal det hele kun handle om biodiversitet, uden at vi får gavn af alle de muligheder, der er i skovene?

Det bliver en politisk kamp. I DM&E er vi i en god position. Vi er en stærk branche med over 700 medlemmer. Trods vores lille størrelse sammenlignet med andre interesseorganisationer, bliver vi hørt.

Dette skyldes vores faglighed og vores evne til at stå ved det, vi siger i pressen. Det siges at virke i det politiske spil.

Dette skyldes ikke mindst vores dygtige hold på Porschevej. Det skal I have en stor og velment tak for.

Ligeledes en stor tak til bestyrelsen. Det er nemt at være formand, når alle går op i deres hverv.

Også tak til alle vores partnermedlemmer.

Tak for jeres input og samarbejde. Det er berigende.

Tak til samarbejdspartnerne, vi har været i kontakt med i løbet af året. Det betaler sig at samarbejde.

God vind til jer alle, og tak for jeres lydhørhed.

Søren Brun fra radiserne sagde engang: "Vi skal alle dø en dag - men alle de andre dage skal vi huske at leve". Tak for ordet.

p.v.a

Søren Ulrik Sørensen

ET STORT TAK TIL VORES PARTNERE

Partnerskab 3

Partnerskab 2

Partnerskab 1

Årsberetning 2023

Rådgivning og
sparring

Indflydelse

Netværk

Værktøjer

Kurser

DM&E

Porschevej 3, 7100 Vejle
CVR 19719014

Tlf.: 7585 8355
Post@dmoge.dk